

XVIII. ÉVFOLYAM

3. SZÁM.

BUDAPEST, 1928

JANUÁR 20.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ:
PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

SEGÉDSZERKESZTŐ:
MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS

MEGJELENIK HAVONTA HÁROMSZOR
SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., ORSZÁGHÁZ UTCA 30. SZ.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS, SEGÉDSZERKESZTŐ: MAHÁCS LAJOS SZÁZADOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengő, negyedévre 3 pengő.

Megjelenik
havonta háromszor

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A puska becsülete.

Nincsen ember hiba nélkül. Bármennyire vágyunk és törekszünk is tehát a tökéletességre, bele kell nyugodnunk, hogy egy ilyen népes testületben, mint amilyen a mienk is, egyesek itt-ott eltévelyednek a kötelességteljesítés vagy a példás magánélet szükre, nyílegyenesre szabott és bizony sokszor göröngyös útjáról. Ha az eltévelyedést megbánás követi, az általános, mondhatnók mindennapi emberi gyarlóságok mértékén belül hibázott bajtársaink fölött — amikor botlásukért már helyállottak s a hibát jóvátenni igyekeznek — pálcát nem törhetünk. Elvégre a hibák megbánása és az azt követő javulás is a tökéletesedésnek egyik biztos útja.

De amikor az eltévelyedés bűnné fajul, amikor a társadalom bizalmából vállainkra illesztett puska komolyságát és becsületét, azzal természetesen — szerencsére csak egy község területére vonatkozólag — testületünk komolyságát és tekintélyét éri éppen testületbeli részéről durva támadás, amely támadásnak még ártatlan emberélet is áldozatul esik, a meg nem bocsátó megdöbbenés és felháborodás szavát kell felemelnünk, alig találva a megfelelő súlyú elítélő szavakat.

Egy szolgálatban álló csendőr táncmulatságot ellenőrzött s az, aki puskával a vállán a rendet tartó erőt és komolyságot lett volna hivatott képviselni, játékszerré alacsonyította le a puskáját. Zeneszóra tornagyakorlatokat mutatott be a puskájával, elképzelhető gaudiumára és szórakozására az amugy is virágos kedvű vigadozóknak.

A kacajt azonban végzetes dörrenés forrasztotta az emberek torkára: a puska bosszút állott megcsufolóján s hogy a játék vége még tragikusabb legyen, a bosszu áldozata egy zenész lett, aki a golyótól találva holtan zuhant a padozatra.

Nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a puska nem játékszer, hanem fegyver. Fegyver, amely a halált hordozza acéltorkában s amelyet csak ehhez illő komolysággal szabad a kezünkbe vennünk. A halálnak ezt a borzalmas és éppen ezért tiszteletreméltó szerzőjét csak talpig komoly férfiember illesztheti vállaira, akiről bizton hihető és akitől elvárható, hogy a velejáró felelősségről egy pillanatra sem, soha meg nem feledkezik.

Akik e félelmetesen nagy hatalom hordozói, akiknek a társadalom ezt a elképzelhető legnagyobb ha-

talmat, az élet és halál fölötti hatalmat s ezzel legmesszebbmenő, szinte határtalan bizalmát adja, azoknak jól kell tudniok, minden ténykedésüknek minden mozzanatában elevenen kell érezniök, hogy a puska mindaddig nem hallathatja halálhozó csattanását, amíg valaki a társadalom életére, javára nem tör.

Ha azok életét veszi el a puska, akik a társadalom békességes munkarendjébe nem akarnak beleilleszkedni, akik a békés társadalmi rend halálos ellenségei, akkor a nagy társadalmi közösség életérdeke szentesíti az acéltorok dörrenését és átveszi a csendőr válláról a felelősséget a maga vállaira. Mert az életközösség létérdekeit minden áron, végső esetben véráldozattal is, de meg kell védelmezni. Ez a cél adja meg a puskának a becsületet, ez adja meg annak a tekintélyt s abban a pillanatban eloszlik ez a becsület, ez a tekintély, mihelyt ezt a célt szem előtt veszítjük.

Az isteni, emberi és lelkiismereti felelősség teljes súlyát kell annak a csendőrnek éreznie, aki egy pillanatra is megfeledkezik a puskájában vigyorgó csontemberről, aki csak holt felszerelési tárgyat lát a puskájában, nem érzi meg abban a segítőtársát, védelmezőjét s aki nem érzi át minden pillanatban azt a felelősséget, hogy egy komolytalan, könnyelmű mozdulatával az acélcsőben rejtőző halál könnyen visszaél és lecsap az ártatlan emberéletre is.

Az egyéni jótulajdonságok fontosságának, értékének teljes tudatában vagyunk. Kétségtelen, hogy kötelességtudás, becsületérzés és számos egyéb emberi erények nélkül, amelyeknek a csendőrben élni kell, a puska önmagában mit sem tehet a közös cél érdekében, de az is kétségtelen, hogy a puska tekintélye és ereje híján a legtökéletesebb emberi erényekkel felruházott csendőrség sem tudná a rendet biztosítani. Elvárhatja tehát tőlünk a puska azt, hogy mint a legsúlyosabb segítőtársunk komoly megbecsülésünkben részesüljön, hogy legalább olyan komolyan vegyük, mint vesszük saját magunkat.

A puskának a lakosság körében becsületet nem szerezhethetünk, ha magunk sem adjuk meg azt neki és minél kisebb a puska becsülete, tekintélye, annál többször kénytelen hallatni a szavát, hogy a tekintélyt kiereszkolja magának. Ez pedig a célunk nem lehet és nem is az.

Akiket akrobaták vagy cirkuszi bohócok ambíciói fűtenek, akik még annyira sem tudják magukba szívni a csendőri hivatás komolyságát, hogy a puskájukból játékszert, kóklerek használta bűvészpálcát csinálnak, vegyenek példát a kukoricacsősről, aki ugyan fejbe-kölintaná azt a vakmerő embert, aki a csőszfurkóból akarna ilyen kóklerpálcikát csinálni. Mert ez neki a fegyvere, védelmezője és tekintélyének megtestesítője. Már pedig mégis csak más a csőszfurkó és más a csendőr-puska.

A munkamegosztás bevezetése a csendőri szolgálatba.

Írta: KOVARCZ EMIL százados.

(Befejező közlemény).

Az eljárási szabályok, törvények stb. ismerete a csendőr »abc«-je, aki azt nem tudja, azt a tanosztály nem is engedi ki az örsre. Ha az örsön ennek dacára olyasmit tanítunk, amit a csendőr már úgy is tud, úgy nem gazdálkodunk jól az idővel. Aki kis körön körbe jár, az kifárad ugyan, de azért mégsem halad, hanem helyben marad.

Távolról sem akarom ezzel azt mondani, hogy az örsön nincs szükség oktatásra! Sőt ellenkezőleg, nagyon is fontos szerepet tulajdonítok annak! Csupán az »abc« oktatását szeretném visszaszorítani onnan az iskolákba, hogy az örsön az oktatásra rendelkezésre álló, amugy is kevés idő másra, a gyakorlat követelményeinek oktatására legyen fordítható. Hogy azt tanítsuk az örsön, amit az iskola tanítani nem tud; a mindennapi kenyerünket, magát az »életet«; azt, hogy miként kell a közbiztonságot fentartani.

Ezt magyarázzák bő tapasztalattal rendelkező örsparancsnokaink. Ezt csak ők tudják oktatni! Egy egész élet tapasztalatainak kincsét nyujtsák át fiatalabb bajtársaiknak, hogy azok ne legyenek kénytelenek mindent újra meg újra előről kezdeni, hanem ott folytathassák az építést, ahol azt elődjeik elhagyták. Csak így lehet az épület mindig magasabb.

A szegénylegények kipusztultak, Chikágó utcáinak autós-gépfegyveres banditáit kapjuk maholnap helyettük. Kisvaszar messzebb van Pécestől (42 km), mint Budapest Páristól s a moszkvai agitátor hangja a másodperc hatvanadrésze alatt érkezik hozzánk.

Ezt hozta az utolsó 20 év. Hol leszünk 20 év múlva?

A mai próbacsendőr akkor még örsparancsnok lesz. Ami ma még csak árnyékát veti előre, neki azzal már harcolnia kell s a harcban nem lesz szabad alul maradnia.

Oktassuk tehát az örsökön a szolgálat ellátásának gyakorlati módját és eszközeit. Ezalatt azt értem, bizzuk az iskolára annak megtanítását »mi a csendőrség feladata«, — az örsön kizárólag azt oktassuk »hogyan teljesítse feladatát«.

Az iskolában megtanulja a csendőr, »mit értünk preventív szolgálat alatt, kit nevezünk rovott előéletűnek, kit szokásos büntettnak stb., stb.«, szóról-szóra tudja a Szut. VIII. fejezetét. Vajjon elegendő-e ez ahhoz, hogy a preventív szolgálatot el is tudja látni például a — *magyarszéki* örsön?

Ha arra a kérdésre akarunk felelni, mit is oktasunk hát az örsön? Ugy meg kell először állapítani, miféle szolgálatokat kell a csendőrnek teljesítenie, hogy azután az oktatást a feladathoz alkalmazva annak teljesítésére őt képessé tegyük.

Ha a szolgálati teendőket vizsgáljuk, azt látjuk, hogy az két főrésze tagozódik: 1. megelőző, 2. nyomozó szolgálatra. Melyik ezek közül a fontosabb? Kétségtelenül a provenció, mert ha sikerül a bűncselekmények elkövetését megakadályozni, úgy nyomozásra nincs is szükség. Jobb orvos az, aki meg tudja akadályozni a fertőzést, mint aki csak úgy tud segíteni, hogy az üszkösödő végtagot amputálja.

Dacára ennek, megelőző szolgálatunk passzív. Az aktív megelőzést kellene az örs főfeladatává tenni.

Megelőzni csak azt tudjuk, aminek bekövetkezését előre látjuk, vagy amire legalább előre számítunk.

A lord keze.

Egy kéz nyult ki a messzeségből:

Áldott, hatalmas, jóltevő —

Első fényjel az éjszakába:

Riasztó, rejtelmes erő...

Egy kéz nyult ki a messzeségből,

S az üldözött pártjára állt,

És megzörgette, megdöngette

A sziklasírnak oldalát...

Egy kéz nyult ki a messzeségből

A vérző, roncsolt csonk felé...

Egy kéz — ma milliók reménye —

A férfié, az emberé...

Egy kéz nyult ki a messzeségből...

Ólombetű a fegyvere, —

Zászlója: toll... Hótiszta selymén:

Igaz ügyünknek szent jele...

Egy kéz nyult ki a messzeségből,

Mely Krisztusként csodát mivel —

Jóéjszakát rabszolgatartók:

Az igazságnak győzni kell!

Vályi Nagy Géza.

Egy főszolgabíró emlékeiből.

— Írta: R. O. —

Keresd az asszonyt.

Barátom és iskolatársam a kir. ügyész, aki tudta, hogy szeretem néha egy kissé a detektív szerepét játszani és már volt is egy-két sikerem, egy ízben megszólított a megye székhelyén az utcán és azt mondotta, nézzek már magam utána, mert mégis lehetetlen dolog, hogy M. községben este kövel megdobták a fiatal gazdatiszt szemét úgy, hogy arra megvakult és a csendőrség nemcsak a tettes kilétét nem tudja megállapítani, de még csak legkisebb nyom sincs abban az irányban sem, miért, hogyan történhetett a dolog, vagyis teljesen homályos az ügy.

Nem ismertem közelebbről a dolgot és annyival is inkább érthetetlennek találtam, mert az ottani örsparancsnok rendkívül eszes, ügyes és buzgó ember volt, csodálkoztam tehát, hogy nem tudott semmit kideríteni. Azt mondtam az ügyésznek, bizzon meg a nyomozással, akkor majd kiszállok és megpróbálok valamiképp világosságot deríteni erre a kérdésre, noha az ennyi idő múlva és ebben a stádiumban már sokkal nehezebb.

Mikor megkaptam a megkeresését, az örsparancsnokot valami ürügy alatt kirendeltem a községbe, mert nem akartam, hogy bárki tudja, mi járatban vagyok, magam pedig kerülő uton vasuton egy távolabbi állomásról érkeztem ki, hová a földbirtokostól, kinél sértett szolgált, mint magánlátogató kértem kocsit. A kastély a falu végén feküdt, a vasutállomás felé, tehát nem is kellett végigmennem a községen, amit elkerülni óhajtottam.

Valamit pedig csak úgy láthatunk előre, ha a jólműködő hirszerzés a következtetésre elegendő támpontot nyújt. A hirszerzés a mi gyakorlatunkban arra irányul, hogy megtudjuk, mit akarnak az emberek cselekedni. Ideális lenne, ha az emberek gondolatát úgy tudnánk olvasni, mint a nyitott könyvet, ha úgy belelátnánk a fejekbe, mint az ablakon át a szobába; akkor tudtunkon kívül semmi sem történhetne. Mivel azonban az emberek feje nem üvegből készül, feladatunkat nem oldhatjuk meg ily kényelmes bekukucskálással, hanem kizárólag külső jelekre vagyunk utalva, amelyekből csak következtetni lehet az emberek szándékára. Minél több ily külső megnyilvánulás áll rendelkezésünkre, annál kevesebb szerep jut a »következtetésnek« s helyébe lép a »tudás«.

Ha egy ember gondolatait ismerni akarom, hogy hamarabb cselekedhessem, mint ő akar cselekedni, akkor első teendő közelébe jutni, hogy gondolatait eláruló külső megnyilvánulásait pontosan megfigyelhessem.

Ugyanez áll a szolgálatunkra is, ha az őrs meg akarja akadályozni a bűncselekmények elkövetését, úgy ismernie kell körletében mindazon embereket, kik fejükben bűnös gondolatokat forgatnak. Az emberek ezen megismerését nevezi a Szut. 53. §-a személyismeretnek.

Mint ezen következtetésből is látjuk, a preventív szolgálat sikeres ellátásának alapja a »személyismeret«; anélkül a megelőzés lehetetlen. Ebből viszont az következik, hogy ha a megelőzést akarjuk az őrs főfeladatává tenni, úgy csendőreinknek a mainál lényegesen nagyobb személyismeretre van szükségük.

Hogyan szerezhetik azt meg?

Jelenleg a személyismeret megszerzése a csendőrök belátására van bízva; ha azt akarjuk, hogy e téren a jövőben lényegesen nagyobb eredményt érjünk el, úgy

azzal, szolgálatunkra nézve döntő fontosságához mérten, külön foglalkozni kell. Aki valaha is foglalkozott emberek megfigyelésével, az tudja, mily nehéz feladat egyetlen ember gondolataiba bepillantást nyerni. Hát még egy egész örskörlet összes — minket érdeklő — embereinek megismerése! Ha ezt a munkát minden csendőr csak magának végzi, nem juthat messzire.

Szükséges volna ezért biztosítani, hogy minden csendőr észlelete az őrsre beosztott összes bajtársainak rendszeresen tudomására jusson s az összevetve a többiek értesülésével megfelelően kiértékeltesék. Ez a tervszerű adatgyűjtő munka azonban csak úgy valósulhat meg, ha arra a napirend szerinti foglalkozás keretén belül időt is biztosítunk úgy, hogy az oktatási idő alatt minden adatot, hirt, szóbeszédet előadja, bajtársai azt saját észleleteikkel kiegészítik, a kérdést alaposan megvitatják s végül annak eredményéhez képest a további megfigyelő munkát az őrsparancsnok egységesen irányítja s utbaigazításokat ad; — mily eszközökkel és mily módon lehet a célt még jobban megközelíteni.

Ezeknek a megbeszéléseknek minden, még az első pillanatban talán jelentéktelennek látszó dolgokra (pletykára) is ki kellene terjeszkednie. Ha egy járőr szolgálatból bevonulva a legközelebbi oktatáson összes társai előtt aprólékosan elbeszéli mindazt, amit látott és hallott, aminek egymagában talán még semmi jelentősége sincs; — gyakran értékes adatok birtokába fog jutni az őrs, ha azt a többi csendőrök más — magában szintén jelentéktelennek látszó észleleteikkel összevetik.

Például: »A« csendőr elmondja, hogy az uradalmi kanász X. községben nagyot mulatott az éjszaka. »B« Xcsendőr hozzá füzi »én is találkoztam vele a mult-

Megérkezésem után, reggeli közben, többek közt a szóbanforgó esetre tereltem a társalgást és nyomban feltűnt a zsidó vallású házigazda zárkózottsága, aki ártatlan gyermekcsiny okozta véletlen balesetnek minősítette a dolgot, akárcsak a csendőrségi jelentés. Gyermekes pajkos dobálásáról azonban szerintem nem lehetett szó, mert a segédtsízt szemét este 11 órakor dobták meg egy éles kövel, jöllehet a falun keresztül, amerre járt, kövesut nem vezet, tehát előre megfontolt szándékra kellett gyanakodni.

Kértem barátomat, hogy hivassa el a segédtsízt, mert vele is szeretnék beszélni. El voltam ugyan rá készülve, hogy semmit sem fog mondani, de kíváncsi voltam a megjelenésére, lényére, mert arra gondoltam, hogy nőről és szerelemfáltásból fakadó cselekedetről van szó. A fiatalember pár perc múlva megjelent és a külseje csak megerősítette gyanumat. Békebeli szakaszvezető-típus volt, fehérbőrű, pirosorcájú, pörgebajuszu, akit falun a férfiszépség ideáljának tartanak. Az előadását illetőleg sem csalódtam, mert ő is eldarálta a gyermekpajkosságról és véletlenről azt a litániát, amelyet a csendőrség, a jegyző és gazdája meglepő egyformasággal már elmondott.

A kastélyból gyalog elmentem abba a korcsmába, honnan hazatérve a fiatalembert a végzetes dobás érte. Az volt a szándékom, hogy biztosítási ügynöknek adom ki magamat, feltéve, hogy a korcsmáros nem ismer és ennek megfelelően is öltözködtem a kirándulásra. Szerencsém volt. A korcsmáros maga, akit már megbüntettem záróra megszegésért és lerészegítésért, aki tehát jól ismert, nem volt otthon, csak az atyja, egy 80 éves aggastyán, aki sohasem mozdult ki, tehát könnyebb volt félrevezetni. Azt tudtam, hogy az öreg korcsmárosnak fiatal leányunokája van, de pusztán gyanúra

voltam utalva abban a tekintetben, vajjon e nő és a sértett közt van-e valami viszony vagy összefüggés. Egy üveg sört rendeltem, de nagyon rossz volt, így csak egy pohárral ittam meg belőle és hogy próbára tegyem az öreget, nem ismer-e mégis, azt kérdeztem, meg kell-e fizetnem az egész üveg sört. Mivel belement a dologba, hogy csak egy pohárral kell fizetnem, tisztában voltam azzal, hogy nem tudja ki vagyok, mert ha tudta volna, biztosan tréfának tekintette volna kérdésemet.

Teljes biztonsággal játszottam tehát ebben a tudatban az ügynök szerepét, kérdezősködtem nála, milyen intelligencia lakik a faluban, nem tudja-e, hogy a nemrég nősült intéző kötött-e már életbiztosítást és végül óvatosan rátereltem a beszélgetést a segédtsízt balesetére, megemlítve, hogy anyagilag milyen jól járt volna, ha baleset ellen biztosítja magát. Mihelyt azonban puhatolózni kezdtem az eset háttere után, az öreg zsidó nyomban begubózott.

Annyit már tudtam, hogy az unokája K. városból csak látogatóba van itt, hogy tehát azt is ugyanolyan szempontból, mint a fiut, megtekinthessem, azt mondtam, hogy K. városból üzenetet hoztam a leánynak, melyet személyesen kell átadnom. Az öreg erre gyanútlanul beküldte a viruló, 16 éves Rebekát, akit látva csak megerősödött azon meggyőződése, hogy a kuliszák mögött heves szerelem lángol.

A leány ehmondotta, hogy az apja K. városban a honvédlaktanyában kantinos. Mialatt az ezred őszi gyakorlaton távol van, ő eljött nagypapjának segíteni az üzletben.

Nem volt nehéz megállapítani, hogy a sértett abban a városban szolgált a honvédségnél és onnan csak nemrég bocsátották el. Most már nem volt nehéz egy kis fantáziával megkonstruálni a tényállást, melyet a főjegyző

koriba, akkor is látszott rajta, hogy sokat ivott.« E két jelentéktelen adat arra indítja az őrsparancsnokot, hogy közelebbről megfigyeltesse, miből telik a kanásznak itala s így kiderül, hogy a disznók részére kiadott kukoricát szokta elinni a Weisznál.

Vagy: »A« csendőr elmondja, hogy a Julcsát az éjjel X. legénnyel látta bizalmasan beszélgetni. »B« csendőr hozzá füzi »baj lenne abból, ha megtudná Kovács Gábor, aki már egy éve jár a leány után.« Ha egy hónap múlva X. legény panaszkodik, hogy a sötétben ketten megtámadták és beszakították a fejét. az őrsparancsnok már tudni fogja, hol keresse a tettest.

Vagy: »A« csendőr elmondja, hogy X. módos gazda felakasztotta magát. Nyomozott az ügyben, gyanus körülmény azonban nem merült fel, sőt több tanu igazolja, hogy az elhunyt többször tett oly kijelentéseket, hogy gyomorbajával sokat szenved s amiatt semmi öröme sincs az életben. Ugyanezt adta elő az elhunyt felesége is, így tehát az öngyilkosság biztosra vehető. »B« csendőr megjegyzi: »Tudomásom szerint az elhunyt feleségének a szolgálégnnyel viszonya van.« Az őrsparancsnok ezt hallva bizonyára a legalaposabb nyomozást fogja bevezetni, mert így már fel kell tételeznie, hogy gyilkosságról van szó, sőt az sincs kizárva, hogy az elhunyt gyomorbaja egy előző mérgezésből származott.

Vagy: »A« csendőr elmondja, hogy találkozott X. gazdával, de nagyon rosszkedvű volt, mert, mint mondta, előző este a Grünfeld kocsmájában borozgatott s nagyon megfájdult attól a feje, pedig sohasem szokott neki a bor megártani.« Az őrsparancsnok ezt bizonyára intézkedni fog a Grünfeld borának megvizsgálása iránt, hogy az pancsolt, egészségre ártalmas bort mért ki.

további hallgatása miatt a közlékenyebb segédjegyzőnek magánlakásán, privátbeszélgetés keretében elmondottam, mint kész dolgot. Tőle aztán, mikor látta, hogy már ugyis mindent tudok, a következő hiányzó részleteket tudtam meg.

A segédtiszt szakaszvezető volt K. városban a honvédségnél. Ott nősülési szándékkal udvarolt a kantinos leánynak. Mikor leszerelt és itthon állásba jutott, a leány is eljött nagyatyjához az üzletbe segíteni. Azaz a leány előbb érkezett és szépségével, kedves modorával csakhamar a kocsnába vonzotta a nagyvendéglőből a falubeli legényeket. kiket azonban nyomban elhanyagolt, mihelyt a »völegénye« is hazaérkezett, mert a szerelem mégis erősebb volt az üzleti érdeknél.

A legények ezért bosszút forraltak a segédtiszt ellen és mikor egy este későn hazament a leánytól, kövekkel megdobálták, miközben a szerencsétlen dobás is történt.

Mindezt tudva elővettem a csendőrőrsparancsnokot, aki bámult, hogy ily rövid idő alatt ennyire kiderítettem a valóságot és magyarázatkép előadta, hogy a segédtiszt el akarja venni Rebekát, tehát félti a hírnevét és szeretné eltitkolni a hozzátartozók és a világ előtt, hogy a végzetes estén tőle jött. Tehát megkérte őt is, hogy az ügyet ne szellőztesse.

Most már mindent tudtam, visszamentem a kastélyba, hol a háziur nem akart hinni a füleinek, midőn részletesen elmondtam neki az egész dolgot. Megírtam az ügyészségnek is, azzal a megjegyzéssel, hogy bár súlyos testi sértsről van szó és az sértett akarata ellenére hivatalból is üldözendő, mégis a nyomozás beszüntetését kérem, mert annak folytatása során nagyon kétséges, hogy a tettest meg lehet-e találni, viszont bizonyos, hogy az eredmény-

Ha ily módon minden bevonuló járőr észlelete az oktatási órákon alapos megvitatásra kerül, minden bizonynyal erősen bővülni fog a személyismerete s jobban fogja tudni ellátni a szolgálatát, mint most, mikor a csendőr az oktatási órák alatt csak a tananyagbeosztás szerinti anyagot ismétli s észleleteit csak szabad idejében közölheti társaival.

Ezen megbeszélések azonban még más előnyökkel is járnának, amennyiben ideálisan oldaná meg az őrsön való oktatás kérdését is; az eleven életet vinnék abba és ébren tartanák az érdeklődést, mert mindig aktuális probléma volna az oktatás tárgya. Ez a rendszer tulajdonképpen nem volna más, mint a mai »módszeres oktatás« azzal a különbséggel, hogy ma a tananyagbeosztáshoz alkalmazkodva az esedékes §-ra kell gyakorlati példát *kieszelni*, míg a fentiek szerinti megbeszéléseknél a napi események révén a *példa* adva van s ahhoz kell a megfelelő eljárási szabályt tartalmazó §-t megkeresni.

Melyik a helyesebb eljárás?

A kérdésre talán újabb kérdésekkel felelek. A szolgálatot teljesítő csendőr vajjon a §-al találkozik-e, avagy a feladattal? Ha a csendőrnek naponta meg kell oldania feladatokat, miért ne választanánk azt oktatás, részletes megbeszélés tárgyául? Miért töltsük az időt példák kitalálásával, melyek minden nyakatekertségük ellenére sem lesznek oly találók és konkrét részletekkel bővelkedők, mint amit az élet naponta készen nyújt? Miért tanítsunk *képről*, mikor előttünk áll a *valóság*?

Kétségtelen, hogy a tananyagbeosztás alapján való oktatás az egész anyagot rendszeresen átveszi, ennek köszönheti létét s célszerű is *volt*, míg az anyag terjedelme és mozdulatlansága lehetővé tette annak egy-

telen nyomozás is a női becsületnek árt és esetleg egy házasságkötést tesz lehetetlenné. Az ügyészség el is fogadta felfogásomat és beszüntette az eljárást. A frigyét megkötték a fiatalok.

Bűnügyi nyomozás és botanika.

Fiatal szolgabíró voltam D. járási székhelyen. K. községben mérgezési tünetek közt meghalt Péter Pál pályaőr kisgyermek és a főszolgabíró kiszállt a járásorvossal az orvosrendőri hullavizsgálat megejtése végett. Mivel a kihallgatások során azt hallotta, hogy egyik öregasszony tanu azt mondotta a másiknak: »Csak egyformán beszéljünk, nehogy bajba keveredjünk!« büntény gyanuját látta fennforogni és áttette az iratokat a kir. ügyészséghez. A bíróság kiszállt, a gyermeket felboncolták és a törvényszéki orvos jegyzőkönyvbe mondotta, hogy a belekben *nadragulya* mérget talált. Erre az ügyész kiküldte újból az iratokat azzal, állapítsa meg a rendőrhatóság, hogyan jutott a gyermek ehhez a méreghez. A főszolgabíró most már nekem osztotta ki az ügyet és én tanulmányoztam az iratokat. Ennek megtörténte után engedélyt kértem, hogy kocsit telefonálhassak K. községbe. Főnököm ennek okát kérdezte, mert hiszen a vasutállomás közel van a községházához és járda vezet oda. Erre én megmagyaráztam, hogy nekem a kocsit nem a községházára kell, hanem a szőlőhegyre, mert az iratok szerint a gyermek utolsó tápláléka meggy volt, igen valószínű, hogy azt a szőlőhegyből hozták, a nadragulya boggyója hasonlít a meggyhez, tehát nekem a meggyfa közelében kell nadragulyát keresnem és ha talállok, akkor véletlenül is megtörténhetett, hogy a méreg a gyümölcs közé keveredett, ha azonban a közelben nincs nad-

formán *jól* való elsajátítását. Ma az az anyag, amit a csendőrnek ismernie kell, már úgy megnőtt és főleg oly gyorsan változik, bővül, hogy ha tőle mindent egyformán követelnénk, mindent *csak* általánosságban ismerne. Mivel pedig vannak dolgok, melyekre állandóan szüksége van, azokat — a ritkán alkalmazást nyerő ismeretek rovására — jól kell tudnia; ezen a tananyagbeosztás úgy segít, hogy a §-ok egy részét megtanulandónak, másrészt csak tájékozásra jelöli ki. A tananyagbeosztás is elismeri tehát, hogy van fontos és kevésbé fontos §. Ezen spekuláció azonban kizárólag elméleti elgondolás alapján az ország valamennyi őrsé számára egyöntetűen történik. Minden hónapban ugyanazt tanulja a dunántúli, mint az alföldi őrs; a halásztörvényt évente egyszer veszi át a dunamenti és a minden víztől távol fekvő őrs is.

Tudva azt, hogy ugyyszólván minden őrs körletében más-más természetű bűncselekmények fordulnak elő, célszerű-e ez az egyöntetű szabályozás? Nem volna-e helyesebb a fontos és kevésbé fontos §-ok szelektálását az elméleti elgondolás helyett az *utánozhatatlan* életre bízni? Ezt eredményezné a tananyagbeosztás eltörlése s helyette a fentiek szerinti módon a napi események megbeszélésének bevezetése.

Igy a fontos és kevésbé fontos §-ok automatikusan válnának külön, lennének, melyek minden héten többször is megvitatásra kerülnének, s lennének, melyek csak elvéve kerülnének szóba, úgy amint azok a valóságban előfordulnak. Ezzel elérnénk azt, hogy pl. a *sásdi* csendőr azt fogja *jól* tudni, amire *Sásdon* gyakran van szüksége!

Nem tartok attól, hogy ezen módszer bevezetése lehetetlenné tenné az előjárók részéről az »önképzés« ellenőrzését, hisz akkor is minden őrsön meg lehetne

állapítani, mit kell a beosztottaknak kifogástalanul tudniok, de ezt nem a tananyagbeosztásból, hanem az *őrs* tevékenységi kimutatásából állapítaná meg. S a kérdést a vizgáztató nem úgy tenné fel »kit köteles a járőr elfogni«, hanem az iratcsomóból kiemelve egy tényvázlatot azt kérdezné meg, hogy »miért fogta el a járőr az abban szereplő egyént?«

Csak egyetlen oly §. van, mely a gyakorlatban ritkán nyer alkalmazást s dacára ennek, igen fontos, hogy a csendőr a legváratlanabb helyzetben is szigorúan annak rendelkezései szerint cselekedjék; s ez a fegyverhasználatról szóló 49. §. Ezt azonban már próbacsendőr iskolában — jelzők ellen végrehajtott számtalan gyakorlattal — a csendőr vérebe lehetne átültetni s annak legcsekélyebb elhomályosodását az ország egész területén előforduló eseteknek »oktatólagos parancsokban« való kiadásával lehetne megakadályozni.

Ezen gyakorlatias oktatáson kívül, véleményem szerint, egyetlen esetben volna az őrsön a kizárólag elméleti oktatásra szükség és pedig akkor, ha az ábécénk eddig ismeretlen új betűvel bővül. Itt azokra az új törvényekre, rendeletekre, stb.-re gondolok, melyek időközben — a csendőrnek az iskolából való kikerülése után — jelennek meg.

Minden törvény az életbeléptetésekor a legaktuálisabb, szükséges tehát, hogy azonnal végre is legyen hajtva. Ebben gyakran van szerepe a csendőrnek is, feladatának azonban csak úgy képes megfelelni, ha annak rendelkezésével mielőbb tisztába jön. Hogy ez ma nincs így, hogy évek kellenek néha, míg egy-egy újabb rendeletet valamennyi csendőrünk részleteiben is megismer, annak főokát ugyancsak a tananyag beosztásban látom, mert az abban előírt anyagot feltét-

ragulya, akkor készakarva kellett a messzebről hozott mérges bogyót a meggy közé keverni, tehát ebben az esetben bűnös szándékról van szó. Lehetséges, hogy az ottani nagy erdők szélén, melyekben előfordulhat a nadragulya, fekszik az illető szőlő, tehát nekem oda okvetlen ki kell szállnom.

Merész felfogás egy fiatal szolgabírónál a törvénytörvényes orvosi szakvéleménnyel szemben, de nekem magamban kezdettől fogva az volt a véleményem, hogy az orvos tévedett és nem nadragulya, hanem valami más mérges növény okozta a halált, mert én vadászat közben sokat jártam az ottani erdőségekben, de soha, sehol sem láttam nadragulyát. Nekem tehát az volt a célom, hogy a boncolási jegyzőkönyvnek ezt az adatát megcáfoljam.

A kocsi várt az állomáson és elmentem Péter Pálék szőlőjébe; ott a környéken és utközben is szorgalmasan szedtem a mérges növényeket. Megjegyzem, hogy a szőlő, honnan tényleg hozták a meggyet, az erdőtől igen nagy távolságra esett, tehát ha a boncolási jegyzőkönyv igazat mond, akkor az anyának messze földről kellett nadragulya-bogyót hoznia, hogy megmérgezze gyermekét. Ezt azonban kizártam tartottam, mert az anyával beszéltem, egész lényé, viselkedése ellene szólt a gonosztettnek, melyet a körülmények sem indokoltak volna, mert nem az elhunyt volt a legkisebb gyermeke, kivel legtöbb alkalmatlansága volt, nem is volt beteges vagy rossz és végül a család anyagi viszonyai sem voltak olyanok, hogy a gyermek teher lett volna. De hát világosan benne volt a jegyzőkönyvben, hogy »nadragulya«-mérgezés történt és a gyermek utoljára meggyet evett!

Sehogy sem hittem el, nem tudtam magamnak megma-

gyarázni a dolgot és tovább kutattam. Megállapítottam, hogy az elhunyt utoljára egy kopár udvaron játszott pajtasaival és a helyszínét megtekintve az udvar végében egy egész bozótot találtam a *maszlagos redősziröm* nevű mérges növényből, melynek tüskés termése hasonlít a vadgesztenyének még fel nem pattant gyümölcséhez. A játszótársak hosszas kérdezősködés után végre elárulták, hogy a redősziröm tüskés magtokjaival játszottak »disznóst«. Most már határozottan kialakult bennem az a vélemény, hogy a szegény áldozat bizonyosan egy valahogyan szétpattant redősziröm-magtokból gyermekszokás szerint egy csomó mérges magot megkóstolt és ez okozta a halált. Megkérdeztem a segédjegyzőt, aki a boncolási jegyzőkönyvet vezette és az emlékezett, hogy az orvosok nem akarták a mérges növény latin nevét jegyzőkönyvbe diktálni és tanakodtak, hogyan hívják magyarul azt, végre is abban állapodtak meg, hogy népies nyelven *maszlag*nak hívják és mivel a nadragulyát is *maszlagos nadragulyának* nevezik, a nadragulya szót iratták be. Én azonban tudtam, hogy a *redőszirömnek* is *maszlagos* a jelzője és csak megerősödött ezáltal az a meggyőződése, hogy nem maszlagos »nadragulya«, hanem maszlagos »redősziröm« idézte elő a mérgezést, amit könnyen meg is lehetett magyarázni a gyermek utolsó játékszeréből. Ezt tartottam fontosnak és nem az utolsó táplálékot, mert a nadragulya-bogyó megszerzését lehetetlennek tartottam.

Ezen adatokkal megrakodva hazautazni készültem és az állomáson egy véletlen körülmény váratlanul segítségemre sietett. Ugyanis az egyik vasuti hivatalnokkal beszélgettem az esetről és elmondtam neki botanikai kételyeimet. Ez a hivatalnok azelőtt gyógyszerésznek készült és — lehetle-

lenül át kell venni s így csak a maradék idő fordítható az új rendelet beható oktatására.

A jövőben ezt a fontos kérdést úgy vélem megoldhatónak, hogy egy központi szerv, melynek módjában van a készülő törvényt, amint annak végleges szövege kialakult (tehát még a kihirdetés előtt), megszerzeni, illetékes helyről nyert információk alapján azonnal — a csendőrök oktatására alkalmas módon — feldolgozná s azt így közvetlenül az örsöknek kiadná. Elérhető lenne, hogy azt már az életbeléptetés napjára valamennyi emberünk tudja is, feltételezve természetesen, hogy a tananyagbeosztás eltörlésével, mentesülve az ismétlésektől, minden erejét annak megismerésére fordíthatja.

Ma, mikor ugyszólván alig van hónap, hogy egy újabb, minket érdeklő rendelet, stb. meg ne jelenne, erre a gyors tempóra feltétlenül szükség van, mert másként beáll a torlódás s akkor már sokkal nehezebb az anyaggal megbirkózni. Így lennének foglalkoztatva a fiatal csendőrök az örsökön körülbelül 3 éven át, mikor azok, kik általános jó minősültség mellett jó járőrtársakká váltak, a járőrvezetői tanfolyamra lennének vezényelve.

A járőrvezetői tanfolyam tartamát, mint azt már előzőleg kifejtettem, 8 hónapban vélem megállapítani, mely szigorúan csak azt az anyagot ölelné fel, amire a »járőrvezetőnek« szüksége van. Az oktatást itt ugyanolyan módszerrel tartom célszerűnek, mint azt a próbacsendőr iskolánál kifejtettem, vagyis, hogy az elméleti oktatás mellett az anyag gyakorlatilag is átvétessék. A gyakorlatias oktatásnak itt igen tág tere nyílna. A járőrvezetőnek már szüksége van arra, hogy a §-ok lényegébe tudjon hatolni, hogy azokat teljesen átértve tudjon cselekedni. Ez a jelenlegi oktatási rendszerünk

---

nül hangzik, pedig tény — volt nála egy gyógyszerészeti növénytan. Nagyon megörültem neki, nyomban utána néztünk a dolognak és megállapítottuk, hogy a maszlagos nadragulya (*Atropa Belladonna*) és a maszlagos redősirom (*Datura stramonii*) *magja nagyon hasonlít egymáshoz és a kettőnek a mérgezési hatása szinte teljesen egyenlő.*

Most már egészen tisztán láttam és megírtam az ügyészségnek, kérdezzék meg újból a boncoló orvosokat, ragaszkodnak-e a jegyzőkönyvben foglalt azon állításukhoz, hogy a halált *nadragulya* mérgezés idézte elő. Mert ha igen, akkor az anya bűnösnek látszik, miután a nadragulya-bogyót messziről el kellett hoznia és a meggy közé kevernie, hogy a gyermek megegye. De ha lehetségesnek tartják, hogy tévedtek és maszlagos *redősirom* magja is lehetett, amit a belekben találtak, akkor véletlen balesetről van szó. Előadtam tapasztalataimat és a gyógyszerészeti növénytanban olvasottakat.

Az orvosok elfogadták az én felfogásomat és az ügyészség megszüntette az eljárást Péter Pálnéval szemben. Igen büszke voltam abban az időben, hogy nekem sikerült világosságot deríteni ezen homályos ügyre, noha én voltam a harmadik, aki eljárta benne és nekem közegészségügyi szakértő nem állt rendelkezésemre, hanem csupán növénytani tudásomra voltam utalva, melyről sohasem hittem, hogy még hasznát vehetem közigazgatási pályámon. Ez is mutatja, hogy a közigazgatási szolgálat mekkora sokoldalúságot kíván.

egyik fájó pontja; megértetni a fiatal, elvont dolgok elképzeléséhez nem szokott emberekkel a §-ok lényegét. Megtanulja a §-okat, megtanulja az azokhoz fűzött példákat és magyarázatokat, de csak a szavakat tudja s nem azok jelentését. Szó szerint elmondja a §-t, de úgy, hogy a §-nak a könyvből az agyába fotografált képe lelki szemei előtt lebeg s azt — befelé nézve — egyszerűen elolvassa onnan. Ha azután az örsre kikerülve szolgálat közben észlel valamit, józan esze diktálja, hogy cselekednie kellene; erre lázasan kutatni kezd emlékezetében a »mit« után, sorra szedi fejében a §-ok fotografiáit, azok azonban csak betűket, szavakat és bekezdéseket ábrázolnak s így sehogy sem tudja a belső és külső szemeivel látottakat azonosítani.

Hasonlítsuk a megtanult §-okat egy-egy személy-leíráshoz. Képzeld el, hogy egy csomó személyleírás van a kezünkben s azok alapján kell az élénk állított egyént felismerni. Ugye ez nagy gyakorlatot igénylő, hosszadalmas munka, mert a leírásban olvasottakat agyunkban először arcvonásokká kell átalakítanunk, hogy azokat azután az előttünk álló egyén vonásaival összehasonlíthassuk. Mennyivel könnyebb volna a dolog, ha a leíráshoz fénykép is volna csatolva. Ennek felelne meg a gyakorlatias kiképzés, mely a fiatal csendőr fejében rögzített sok »személyleírás« (§-ok szövege) mindegyike mellé egy-egy jó »fényképet« csatolna.

Pl. A járőr találkozik egy — jelző által jelzett — csavargóval; mutassa be miként fog eljárni? (Hogyan szölitja igazolásra, felismeri-e a hamisított okmányokat, hogyan kérdezi ki, miként állapítja meg előéletét, stb. stb.)

Vagy: Jelző halottat ábrázolva fekszik az árokban. bal halántékán jelezve piros krétával a lövés helye, jobb kezében pisztoly. Járjon el a járőr úgy, mint a valóságban.

Vagy: Jelző panaszkodik, hogy ismeretlen tettesek lakásába betörve a nála levő idegen pénzt ellopták. Helyszín: a belülről becsukott ablak egyik fiókja ki van törve (a gyakorlat megéri az 1 P-t, amibe az ablak kerül) a cserepek kívülről a földön fekszenek, a »távozó« lábnyomok jól láthatók. Miként állapítja meg s bizonyítja be az önbetörést?

Ily — a valóságot részleteiben is hiven utánzó — gyakorlatokat a csendőr eljárását szabályozó valamennyi §-ra össze lehetne állítani. Elismerem, hogy egy példának ily gyakorlatban való átvételéhez több idő kell, mint ugyanannak a tanteremben való elmondásához, de meggyőződésem, hogy dacára ennek az oktatottak végeredményben mégis *kevesebb* idő alatt fogják az egész anyagot »megérteni«.

A rendszeres katonai kiképzés, véleményem szerint, az örsön — mint azt már a bevezetésben is kifejtettem — sok akadályba ütközik, ezért az ott arra fordított időnek és munkának kevés az eredménye. A helyes munkamegosztás ezért azt követeli, hogy ezen munkát ott, ahol az *eredményes munka* tényezői rendelkezésre nem állnak, nem is végeztetjük. Talán elegendő lenne az örsökön a legénységet csak fegyverező gyakorlatokkal foglalkoztatni, ezzel szemben azonban a tanfolyamok foglalkoztatásának fokozottabb mértékben a tulajdonképeni katonai kiképzéssel. A katonai kiképzést be lehetne illeszteni a járőrvezetői tanfolyam keretébe is oly módon, hogy heti egy nap fordíthatnák arra, mely idő alatt — az időt jól kihasználva — feltétlenül fel lehetne frissíteni azt az anyagot, me-

Amit vissza kell szerezünk: Pozsony.

lyet a csendőr már a próbacsendőr iskolában alaposan megtanult.

Hogy a járőrvezetői és őrsparancsnoki tanfolyam közötti hosszabb időköz alatt embereink elméleti tudása károsan el ne homályosodjék, elegendőnek tartanám azt egy ízben alaposan felfrissíteni, s ez elérhető lenne azzal, ha a törzsőrmesteri előléptetés előtt — a pontosan kijelölt anyagból önképzés útján előkészítve — a tanosztálynál vizsgát tennének. Ezen vizsgán általában az őrsparancsnok-helyettestől megkívánt ismeretek követeltetnének meg. A sikertelen törzsőrmesteri vizsga kétszer (6—6 hónap után) lenne megismételhető s ha akkor sem felelne meg, az előléptetésben két éven át mellőztetnék s őrsparancsnok-helyettessel nem lenne alkalmazva.

Az őrsparancsnokképző tanfolyam van hivatva feltenni a csendőrképzés koronáját. Jórészt tiszthelyetteseink képességétől függ testületünk értéke, az ő válluk az állam egyik leghatalmasabb tartó pillérje, az ő fáradtságot nem ismerő munkásságuk tette ismertté és becsültté Európa összes népei előtt a »magyar csendőr« nevét. Természetesen tehát, hogy ezt a mindenki által megbecsült pozíciót csak az érheti el, aki arra érdemeket szerzett s azonkívül az annak betöltéséhez szükséges képességei is megvannak. Ezért az őrsparancsnokképző tanfolyam küszöbének átlépéséhez nem tartom elegendő igazolványnak az általános jó minősítést, mert az ott reá váró komoly munkával csak az képes megbirkózni, aki már előre kellő szellemi tőkét gyűjtött. A tanfolyam nivója is megköveteli, de meg a zavartalan továbbhaladás érdekében is szükséges, hogy a résztvevők általában egyforma előképzettséggel induljanak neki a munkának, ezért feltétlenül kívánatosnak tartanám a felvételi vizsga bevezetését.

A 24 hónapig tartó tanfolyam három a 8 hónapos osztályra tagozódna. Annak részletezésébe, hogy mi képezze az anyagát ezen tanfolyamnak, egy cikk keretében nem bocsátkozhatom.

A fentiekben vázoltam nagy vonásokban az utat, melyen, nézetem szerint, az oktatás és kiképzésnek a

jövőben haladnia kellene. Elgondolásom alapja »Egyeszerre csak egyféle munkát végezni, de azt teljes erővel«. A csendőr az iskolában és tanfolyamokon kapja meg mindazt az elméleti tudnivalót, amire szolgálatának ellátásához szüksége van, az őrsön viszont ne legyen más dolga, mint a közbiztonsági szolgálat ellátása.

*

Fölösleges megterhelést okoz az őrsparancsnoknak a »sablonos« irodai munka elvégzése is; idejük nagyrésztét foglalja le, elvonva legképzettebb embereinket a közbiztonsági szolgálattól. Az iroda egy szükséges rossz, amit azonban mégis a legnagyobb rendben kell tartani, mert az ott elkövetett minden pontatlanság súlyos zavarokat okozhat. De vajjon célszerű-e a semmi különös képességet nem igénylő *sablonos* munka elvégzésére éppen legértékesebb embereinket alkalmazni?

Hogy az őrsparancsnoknak az irodai munkánál sokkal fontosabb teendői vannak, azt elismeri a Szut., mikor megengedi, hogy kivételesen egy csendőrt lehessen az irodavezetéssel megbízni. A Szut. ezen rendelkezése azonban inkább csak elvi jelentőségű, mert irodavezetőt csak 15 főnél nagyobb tényleges létszámú őrs részére engedélyez, ily nagy őrs pedig nagyon kevés van. Ennél célszerűnek vélném a 15 fős határt 9-re leszállítani, mert csak előnyt tudok látni abban, ha az irodába egy csendőrt ültetnek be két órára, hogy az őrsparancsnok egy órával kevesebb időt legyen kénytelen ott tölteni. Az őrsparancsnok a sablonos irodai munka helyett hasznosabb dologgal töltheti idejét, olyasmivel, amit csak ő tud elvégezni, míg a fiatal csendőrnek egyenesen hasznára van, ha naponta egy-két órát az íróasztal mellett töltve a helyesírást, fogalmazást és irodavezetést minél hamarabb elsajátítja.

Egy másik súlyos feladat, melynek egész súlyát az őrs tovább már egymagában hordozni nem képes, maga a mind komplikáltabbá váló közbiztonsági szolgálat. Az általános műveltség terjedése a falun is életre hívta az intellektuális bűnözőket; a gyors közlekedési eszközök a falut mind közelebb és közelebb viszik a városokhoz s így azok csatornáinak szemétfé mind-

jobban megfertőzi a falu egészséges levegőjét. A körletében lakó bűnözőkkel szemben az őrs sikerrel állja a harcot, sikerrel küzd a városokból hozzánk kiránduló gyorsan mozgó gonosztevőkkel is, de ezek ártalmatlanná tételére még jobban fel kell készülnünk.

Ma minden őrs önállóan — mondhatnám magára hagyottan — működik, mert hiányzik felette egy szerv, mely nagyobb területet áttekintve, kizárólag közbiztonsági szolgálattal foglalkozva az összműködést megteremtené. Ezen hiányt fogják pótolni a rövidesen felállításra kerülő »kerületi nyomozó alosztályok«. Bizony ennek már itt van a tizenkettedik órája! Aki figyelemmel kísérte az utóbbi időben területünkön előfordult nagyobb szabású bűncselekmények nyomozását, az észrevehette, hogy már-már kezdtek bennünket egyesek »egyébként igen derék csendőröknek« tekinteni. Nem adtunk okot az atyáskodó vállveregetésre és ezért bírálatot is csak attól fogadhatunk el, ki a mi helyünkön, a mi »házilag és költségmentes« eszközeinkkel a kezében jobban helyt tudna állni.

Körülöttünk megváltozott a világ s mi ma is ugyanazon eszközökkel álljuk a harcot, mint félszázaddal előbb. Ezért van sürgős szükség a nyomozó alosztályokra. Pár kiváló nyomozó ellátva a nyomozás modern segédeszközeivel, kiknek meg lesz adva az alkalom képességeik kifejlesztésére, kik minden erejüket a nyomozásnak szentelhetik, hamarosan vissza fogják szorítani azokat, kik a városokból a mi területünkön próbálkoznak.

A nyomozó alosztályok szervezésének és felszerelésének kérdése most van tárgyalás alatt. A tárgyalások anyagát nem ismerve, nem bocsátkozhatom azok feladatának részletes fejtegetésébe, mert nem tudhatom nem nyitott kapun kopogtatnék-e azzal?

Ehelyett egy másik kérdésre térek ki inkább, melyről még kevés szó esett, de amely hamarosan egyik legfontosabb problémánkká fog kifejlődni; s ez, a közlekedés zavartalanságának biztosítása. A motoros járművek számának rohamos emelkedéséből előre látható, hogy rövid pár éven belül a vidéki utakon is számolnunk kell a sűrű autóforgalommal, s annak következményeivel. A szaklapok már most is sűrűn foglalkoznak a közlekedés zavaraiival; az autós forgalmi akadálnak tekinti a lovat, a kocsin ülő viszont igen kevés jut kíván az autósoknak, a forgalmi szabályokat azonban egyik sem tartja be, ennek azután természetes következménye a balesetek számának emelkedése. A forgalom zavartalanságának biztosítása érdekében sürgős szükség lenne a közlekedési csendőrség felállítására.

A főbb utvonalak a nagyobb városokba vezetnek, ahol a nyomozó alosztályok is állomásozni fognak. A megoldás így önként kínálkozik, hogy a közlekedési csendőrség feladatát is a nyomozók lássák el, kiknek az ahhoz szükséges motorkerékpárok már egyébként is rendelkezésükre fognak állani.

Az elmondottakkal igyekeztem felkutatni a munkamegosztás lehetőségeit. Ha a tanosztályokra bizzuk a katonai kiképzést, ha azt tesszük az elméleti oktatás gerincévé, ha a nyomozó alosztályokat a fejlődéssel lépést tartva mindjobban kiépítjük s végül, ha a nagyobb őrsök parancsnokait irodavezetők rendszeresítésével a sablonos munka alól részben mentesítjük, akkor levettük az őrsökről azon terheket, melyeknek inkább sokasága, mint súlya őket a lüktető élethez alkalmazkodó gyors mozgásban akadályozta s azzal képessé tettük arra, hogy az eljövendő félszázadban éppugy megállják a helyüket, mint a múltban megállottak.

A kézigránát fejlődésének története.

Írta: HAZAI IMRE százados.

A négy éves világháború a harcmódor és a felfegyverzés szempontjából egy soha nem képzelt fejlődés új korszakát nyitotta meg. A modern löfegyverek nagy hatóképessége következtében alig volt hihető, hogy a közelharc döntő és sűrűn adódó cselekménye lesz a harcnak. Anélkül, hogy az okokat felsorolnám, emlékeztetni akarok arra a közismert tényre, hogy a közelharc a lefolyt világháború folyamán a gyalogsági harc legfontosabb mozzanata lett s mint ilyen, örökre egybeforrt a magyar hősiesség és bátorság fogalmával.

A közelharcnak legfontosabb és nélkülözhetetlen fegyvere a kézi gránát. Ez érthető is, mert ha az ellenfelek rohamtávolságon állanak, akkor a természetes vagy mesterséges fedezék oltalma alatt harcolót ellenfele lapos röppályájú fegyvereivel (géppuska, golyószóró, puska) leküzdeni nem képes. A harcnak ebben a mozzanatában a tüzéségi, továbbá az akna és gránátvető tüzet automatikusan kikapcsolja a harcoló felek közelsége, miután a saját csapat veszélyeztetésének a lehetősége igen nagy. Szükség van tehát egy oly harceszközhöz, melyet az ellenség leküzdésére eredményesen lehet használni még az esetben is, ha a könnyű és nehéz gyalogsági fegyverek tüzére csak kis mérvben vagy egyáltalában nem számíthatunk.

Erre a célra kiválóan alkalmas a kézi gránát, mert kezelése könnyen elsajátítható, gyártási eljárása egyszerű és olcsó, fizikai és erkölcsi hatása, valamint sebesítő képessége tekintélyes. Utóbbi megvilágítására elég annyit megemlíteni, hogy a kézi gránát sebesüléseket kevés kivétellel igen erős roncsoló és szakító hatás jellemzi, s a sebesülések gyógyulási folyamata jelentékenyen lassabb, mint például a puska lövedék okozta sebesülésnél.

A kézi gránát erkölcsi hatása abban nyilvánul, hogy annak rendszerint tömeges robbanása az idegekre bénítólag hat, ami érthető is, mivel a támadás izgalmi és az ellenséges tűz fokozott behatása következtében a harc utolsó és legválságosabb mozzanatában a csatár idegei amugy is a végsőkéig feszülnek.

Ha a kézi gránát eredetét kutatjuk, vissza kell mennünk a 15-ik századba, amikor először említik az egykoru történetírók. Ebben az időben a kézi gránát üvegből vagy agyagból készült, erős fallal, melyet a belsejében levő üregben elhelyezett fekete löpor a kanóc meggyújtása után szétvetett. Ugyanebben az évszázadban a kézi gránátok dobására már vetőgépet is alkalmaznak, melynek hajító távolsága kb. 400 lépés volt.

A 17. században a török, majd a német hadsereg löszeroszlopaiban külön részlegeket találunk, melyek csak kézi gránátokat szállítottak. Ugyanebben az időben már alkalmazzák a gránátosokat és pedig századonként 6—8 főt. Ezek válogatott legénységből állottak, s kiképzésüknél a fősúly a kézi gránát tökéletes kezelésére volt fektetve.

A következő században az ezredeknél már gránátos századokat találunk, melyekről köztudomásu, hogy az ütközetekben mint a legkiválóbb csapatrészek szerepeltek, s mint ilyenek megkülönböztetett bánásmódban, továbbá magasabb zsoldban részesültek.

A 18-ik században, valamint a napoleoni háborúk alatt több ütközetben megemlítik a kézi gránát alkal-

A budapesti csendőrkerület január 5-én tartotta sítanfolyamának háziversenyét s egyben vizsgáját.

mazását. Ezzel szemben a következő évszázadban szinte teljes feledésbe megy s jellemző, hogy az 1870—71 porosz-francia háborúban nem használják, sőt akadtak katonai írók, kik nyíltan a kézi gránát alkalmazása ellen irtak, kiemelve annak veszélyességét és harcászati értéktelenségét.

Ez magyarázza meg egyuttal azt is, miért hiányzik említés egykorú feljegyzésekben néha félszázadon át a kézi gránátról.

Komoly szerephez a kézi gránát csak az orosz-japán háborúban jut, amikor a japánok újra kézbe veszik. Egyes katonai írók naplóiban sok adatot találunk arra nézve, hogy mily zavart és meglepetést keltettek a japánok az oroszok soraiban ezzel az újra használatba vett harceszközzel. A japánok fölényes támadási lendületének és elszánt közelharc készségének egyik legfélelmetesebb fegyvere lett a kézi gránát, mellyel — különösen Port Artur ostrománál — véres veszteségeket okoztak az oroszoknak. A japánok kézi gránátja egyszerű konzervdoboz volt dinamittal töltve.

Az orosz-japán háború befejezése után úgy a vezető katonai körök, mint a hadi technikusok foglalkozni kezdenek a kézi gránát tökéletesítésével, mely, mint később látni fogjuk, sokoldalú és értékes kísérletekhez vezetett.

A kézi gránátot az állásharc hívta életre, ez a körülmény azonban további fejlődésének irányára nincs befolyással, mert ma már a mozgó harcban éppen úgy, mint az állásharcban, nélkülözhetetlen harceszköznek minősítik. Ennek oka főleg az, hogy a csatárt mint egyedet, igen sok olyan feladatra teszi képessé, melyeket kézi gránát nélkül szinte képtelen megoldani.

Vegyük például a következő jellegzetes eseteket:

a) a csatárral szemben több ellenséges csatár egy gránáttölcserben (gödörben, töltés mögött) kb. 30 m-re befészkelődött. A csatár az ellenséget kézi gránát nélkül aligha bírja leküzdeni;

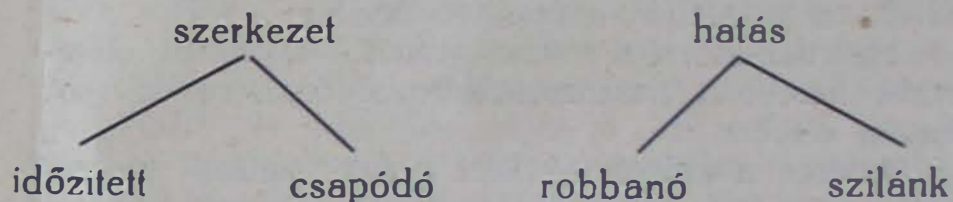
b) a csatár sötétben dobó távolságra egy kisebb ellenséges csoportot vesz észre. Lőfegyverét nem sok sikerrel tudja használni, de ha a csoportot 2—3 jól irányzott kézi gránáttal eltalálja, azt meg is semmisítheti;

c) árok-, helység-harcban a csatár szinte tehetetlen, ha csak puskájára van utalva, azonban kézi gránáttal felszerelve tekintélyes túlerővel szemben is sikert ér el.

Hogy a kézi gránát szerkezetét megérthessük, ismerjük meg először az alapfogalmakat,

A kézi gránát fémből (öntött vas, öntött acél, réz) készül s magában foglalja a robbanó töltetet és a gyújtószerkezetet. A robbanó töltetet a gyújtószerkezet lángja meggyújtja: az ennek következtében beálló robbanás alkalmával keletkező gázok gyors és erőteljes nyomást gyakorolnak a gránáttest falára és azt darabokra szakítják. A minden irányba szétrepülő szilánkok, illetve a robbanás következtében fellépő légnyomás lesz az eredménye a kézi gránát sebesítő, illetve romboló hatásának.

A kézi gránátokat két szempontból vizsgáljuk:

Az időzített gyújtás lényege abban áll, hogy egy zsinór meghúzása által a dörzsfalak dörzsölik a gyújtólapot (hasonlóan a gyufa meggyújtásához), mely égni kezd. Az égés áterjed a gyújtófonalra, ez beleég az angol gyújtózsínor közepén végigmenő löporcsőbe. A gyújtózsínorban levő löporcső végigégése után (5—7 mp) eléri a gyutacsot és ezt felrobbantja. A robbanó töltet (ekrazit, dinamon, trotil) felrobbanását pedig a gyutacs robbanása idézi elő.

A gyújtásnak ez a módja az egyszerűbb, azért érthető, ha hosszú ideig ezt használták. Az időzített gyújtásnak jelentős hátrányát abban látjuk, hogy az időzítés nem megbízható, a gáránt gyártási hiba következtében néha korábban, illetve később robban és végül néha nem szándékos külső behatás következtében magától felrobban (a kupak leesik, az elhúzózsínor beakad valami tárgyba és a gránátot begyújtja). Az időzítő gyújtós kézi gránátot a dobó sok esetben — különösen, ha nincs hozzá bizalma — túl korán dobja ki s így az ellenség vagy fedezi magát, vagy nem ritka esetben azt vissza is dobja.

A csapódó gyújtású kézi gránátnál a robbanás a csapódás (földre esés, kemény tárgyhoz ütdés) pillanatában következik be. A gyújtószerkezetek többféle: vannak olyanok, melyek a tehetetlenségi erő elvén, vannak mások, melyek a centrifugális erő alkalmazásán alapulnak. Előnye, hogy a célban a leesés pillanatában robban, továbbá, hogy az ellenség a robbanás elől nem tud kitérni. Hátránya, hogy kezelése nagy óvatosságot igényel, szállítása veszélyes, puha alapon (szalma, hó, stb.) nem robban, ha pedig repülés közben idegen tárgyba (galy, drót) ütközik, idő előtt robban.

A szilánkhatású kézi gránát fala erőse van méretezve, úgy hogy ezt a rendszerint gyengébb adagolású robbanó töltet számtalan apró szilánkra szakítja, melyeknek sebesítő képessége 100—200 m-ig terjed. Éppen azért, mert ily nagy a szilánkhatás, a dobó veszélyeztetése csak akkor tekinthető kizártnak, ha a dobás fedezékből történik. A védelemben levő fél — miután a saját biztonságának most említett előfeltételével rendelkezik — ezt a kézi gránát típust használja, mellyel a támadót nagy kiterjedésben veszélyezteti. A kézi gránátnak ezt a fajtáját védelmi (defenzív) gránátnak nevezzük.

A robbanóhatású kézi gránát oly vékony, rendszerint vaslemezből készült fallal bír, hogy az csupán a robbanó töltet biztos elzárását szolgálja. Az igen erős robbanó töltetnek szilánkhatása oly csekély, hogy az a dobót nem veszélyezteti, ellenben robbanó hatása — különösen üreges építményben — igen nagy. A robbanás okozta sebesüléseknél rendszerint hiányoznak a külsérelmi nyomok. A kézi gránátoknak ezt a fajtáját előbb említett tulajdonságainál fogva a támadó használja a védővel szemben: innen a neve: támadó (offenzív) gránát.

A kézi gránát harcászati alkalmazása igen sokféle lehet: támadásban és védelemben egyaránt a csatárnak leghatalmasabb fegyvere. (Nemcsak a katonaság használja, de igen kedvelt harceszköz volt ez a komitácik kezében is; éppen úgy nem hiányzik az utcai harcokból, mint ahogy a politikai merényletek alkalmával ezt választják a legszivesebben.)

Használjuk még a kézi gránátot kötegetben alkalmazva harckocsi hasznavehetetlenné tevésére és robbantási célokra.

Áttérve a különböző kézi gránát típusok tárgyalására, nem lesz érdektelen megemlíteni, hogy a világháború kitörésekor a magyar-osztrák hadsereg nem volt felszerelve kézi gránáttal s ezzel csapatainkat a szerbek ismertették meg.

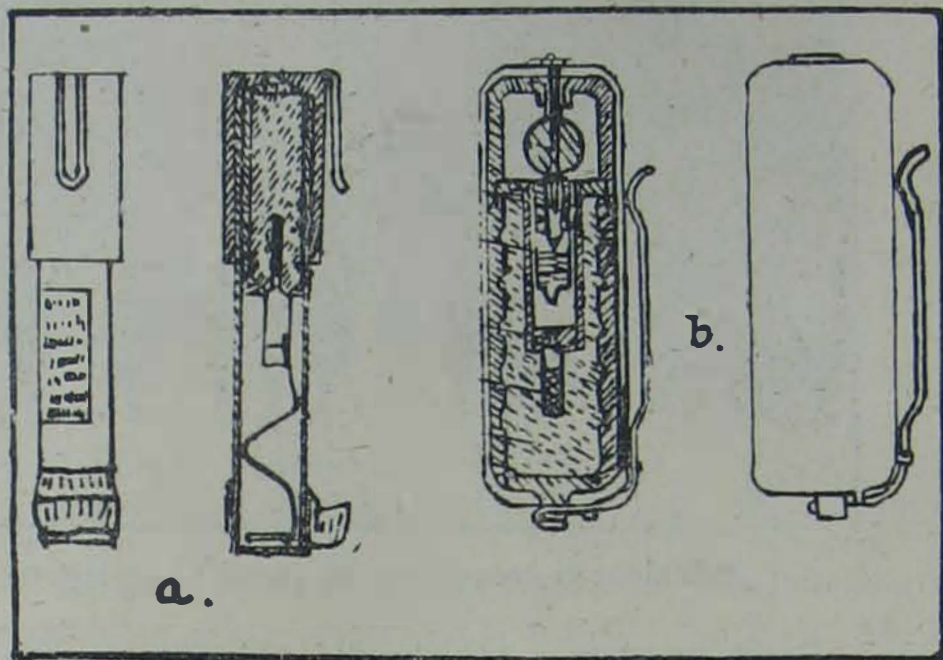
Első kézi gránátunk az úgynevezett kukorica gránát volt.

Ennél a gránátnál az erősen bordázott öntöttvas gránáttestbe fekete, füstölőpor volt elhelyezve, időzítő gyújtójának zsinórja pedig minden biztosíték nélkül a gránáttestből pár centiméterre kiállott. Robbanáskor a bordázott gránáttest kb. 150 drb. szilánkra szakadt, melyek igen nehezen győgyuló, roncsoló hatású sebesülést okoztak. Kizárólag hatás tekintetében sokak véleménye szerint egyike volt a világháború legjobb gránátjainak. Szállítása és kezelése alkalmával — kezdetleges szerkezete miatt — sok balesetet okozott, ezért gyártását beszüntették.

A világháború második esztendejében már több típust ismerünk és használnak csapataink.

Még 1915-ben rendszeresítették az »Universál« gránátot, mely, mint neve is mutatja, többféleképen volt használható; úgy kézi, mint puska gránátnak. A henger alakú öntött acél gránáttestbe volt elhelyezve a robbanó töltet, mely a belső hengert 48 darabra szakította. A gránátfej sárgarézből készült s üreges csucsában volt elhelyezve a sárgarézből előállított kis légcsovar. Egy bizonyos nagyságu ut megtétele után — mialatt a légcsovar a légellenállás következtében tengelye mentén a csúccsal ellenkező irányban forgásba jön — szabaddá válik az ütőszeg s a gránát a csapódás pillanatában robban. Ugyanebben az évben adták ki a csapatnak a cső kézi gránátot (1/a. ábra), mely kimondottan védelmi gránát volt. A kb. 1 kg. súlyú gránát robbanó töltete 80 gr. volt, hajítási távolsága

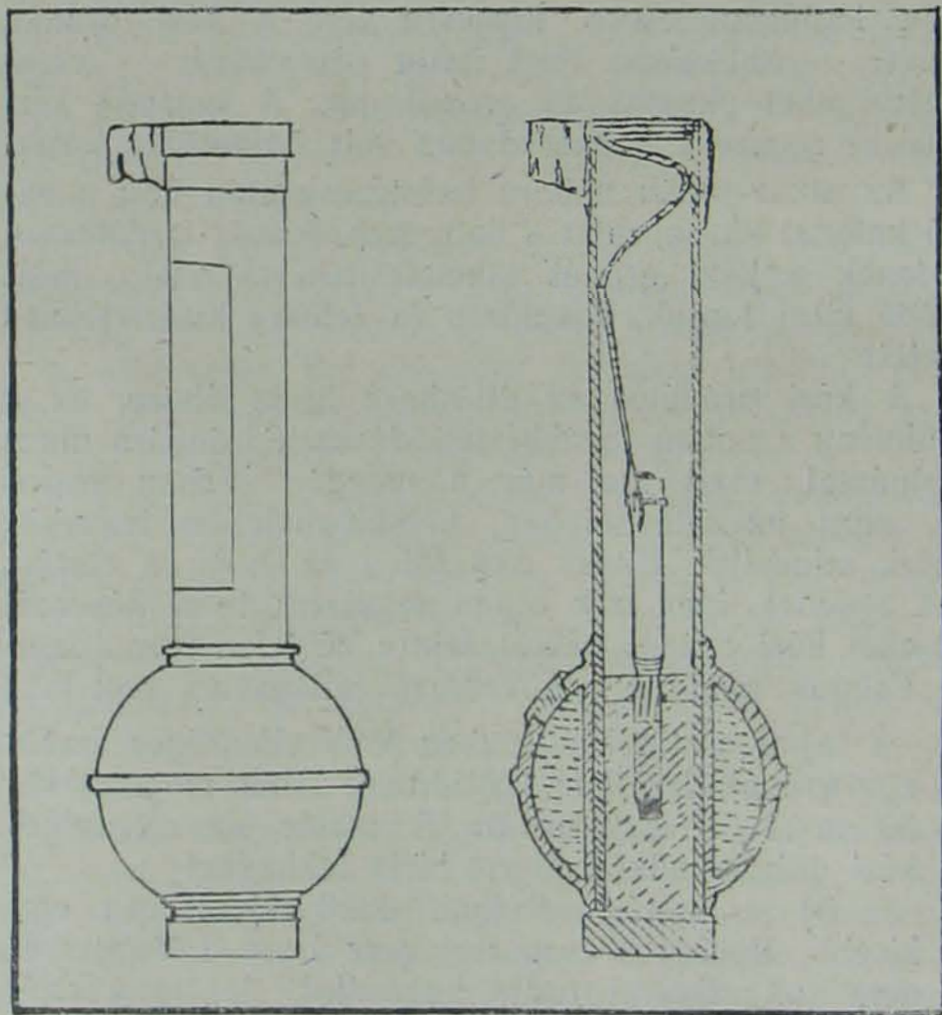
30 m, szilánkhatása 30 m-ig terjedt. Időzítő gyújtóval volt felszerelve, 7 mp. égési idővel.

1. ábra.

Számottevő haladást jelentett a 16 M. kézi gránát (1/b. ábra) megjelenése. Az 1 kg. súlyú, 60 gr. robbanó töltettel bíró gránátot kézzel a legritkább esetben dobták, erre a célra szolgált a légnymású kézi gránátvető. Szerkezete egyszerű, kezelése könnyű volt, a gránátot kb. 250 m-re dobta ki. A belül bordázott gránáttest a robbanáskor mintegy 100 repeszdarabra szakadt, melyeknek hatókörlete 150 m-ig terjedt. Ez a gránát csapódógyújtóval volt ellátva, működése azonban nem volt tökéletes, előállítása sokba került, ezért kivonták a használatból.

Mint különleges kézi gránátot említjük meg az úgynevezett T. Stoff kézi gránátot, melyet egyaránt használtak mint támadó és védelmi gránátot.

2. ábra.

Repeszhatással ez a gránát nem bírt; a robbanásnál gázok keletkeztek, melyek a szemre és a légzőszervekre izgató hatást gyakoroltak s egy bizonyos rövidebb ideig tartó harcképtelenséget idéztek elő. Szembefúvó szélnél dobása tiltva volt, erősebb szélnél alkalmazása nem volt eredményes. Teljes szélcsendben a fent említett kémiai hatást 50 m. körzetben váltotta ki. (Folytatjuk.)

A kerékpárkérdés.

Írta: CZEGLÉDY JENŐ százados.

(Befejező közlemény.)

Irodából vagy a helyszínről irányítani, intézkedni pedig nagy különbség. Az »irodai« vezetésnek, irányításnak sok esetben kétes értéke van.

A szakasziparancsnok:

Elsősorban a szárnyparancsnok segédközege, mint ilyen gyakorlati szolgálattételre van hivatva. Irodai tevékenysége a legszükségesebb. Működése felöleli: a közbiztonsági szolgálat vezetését, az őrsök legénységeinek oktatását, kiképzését, végül az őrsök, járőrök állapotának és működésének ellenőrzését. (583. p.)

Feladata tehát elsősorban az őrsökkel való szoros és gyakori érintkezés. Jó szakasziparancsnok az irodában vajmi keveset fog tartózkodni.

Főtörékvéde legyen szakasza egész területén a legkimerítőbb helyi és személyi ismereteknek megszerzése. Ismernie kell az egyes községek és ipari telepek biztonsági és szociális viszonyait. Ezek mind olyan követelmények, melyek parancsolólag megkövetelik, hogy a szakasziparancsnok örökké a szakaszát járja, amiben a kerékpár igen jó szolgálatot tehet.

Igen jól használhatja továbbá a kerékpárját súlyos természetű bűncselekmények, politikai, társadalmi mozgalmak, népgyűlések, elemi csapások, nagyobb balesetek, szerencsétlenségek esetén a helyszínének azonnali elérésére, miután az 584. pont értelmében oda kiszállni azonnal köteles.

Milyen nagy előny azonnal felülni a kerékpárra s percek, esetleg egy-két óra alatt a helyszínen lenni; gyalog vagy nagyobb ut megtételénél előfogattal mennyi időpazarlás. Rendszerint éppen akkor nincs kéznél előfogat, mikor arra a legégetőbb szükség volna. És ha éjjel vagy talán mezei munka idején kell az előfogatot használni, mennyi fölösleges várakozás, míg az rendelkezésre áll.

Tág tere nyílik a kerékpár alkalmazásának továbbá a járőrellenőrzéseknél (havonta két közbiztonsági szolgálatban álló járőrt kell ellenőriznie 584. pont), továbbá a szakasz területén lévő összes községek, bányák, ipari telepek, tanyák, szóval az összes lakott tereptárgyak portyázásánál (negyedévenként 587. p.).

Az őrsparancsnok:

Köteles őrskörletének minden tereptárgyánál legalább 8 hetenként egyszer bármilyen szolgálattal kapcsolatban megjelenni. (572. pont.)

Igy tehát sokszor használhatja a kerékpárt e rendelkezések fogantatásánál (ellenőrzés, utánportyázás, stb.). Járőrellenőrzéseknél a kerékpár szinte nélkülözhetetlen. Akár helyi szolgálatban, akár külső szolgálatban áll a járőr, az mindig jól felhasználható. Az ellenőrzéseknek akkor van fogantatja, ha azok meglepők és ha azoknál a napszakra, időjárásra, stb.-re nincsen az őrsparancsnok tekintettel. Ha az őrsparancsnok egy igen távoli tereptárgynál akar ellenőrizni, kénytelen óraszámra gyalogolni, míg a járőrt eléri. Mennyivel könnyebb kerékpárral azt a 8–10–12 kilométert megtenni s ismét bevonulni. A cél az ellenőrzés, nem pedig a hosszú gyaloglás. Ha az ellenőrzéseket az őrsparancsnok 1–2 óra alatt teljesítheti, nem szükséges, hogy félnapig távol legyen.

A fennmaradó időt bármely más természetű szol-

gálatra felhasználhatja. Fel nem értékelhető időmegtakarítás, amire bizony egy őrsparancsnoknak mindig nagy szüksége van.

Használhatja az őrsparancsnok kerékpárját továbbá általában mindazon esetekben is, amikor azt a járőr használja.

A járőr:

Kerékpár használata igen célszerű:

1. minden sürgős esetben;
2. minden olyan esetben, midőn a szolgálatteljesítés bár nem sürgős, de a kerékpár használata időkiméles szempontjából előnyös.

Mind a két esetben természetesen fel kell tételni, hogy a szolgálat minősége megengedi a kerékpár használatát, mert véleményem szerint egyes szolgálatoknál, mint például: fogolykíséret, napokig elhúzódó szétágazó nyomozószolgálat, mikor esetleg távoli vidékekre kell a járőrnek elutaznia, a kerékpár használata nem előnyös, sőt nem is lehetséges.

ad. 1. *Sürgős esetekben:* nagyobb szabású bűncselekmény, mozgalom (sztrájkok, politikai zavargások), elemi csapás (tűzvész, vízáradás, stb.), nagyobb, súlyosabb természetű baleset (vonatösszeütközés, kisiklás) esetében a helyszínnek gyors elérése végett.

Sürgős üldözés esetében (a tettes nyomkövetése, megszökött fogoly kézrekerítése).

Összpontosításnál.

Karhatalmi szolgálat fogantatásánál, midőn a járőr sürgős megérkezése feltétlenül szükséges. (Hatóságok, bíróságok, hivatalos funkciót teljesítő hatósági személyek, katonaság, államrendőrség, stb. közbiztonsági fegyveres testületek védelme. 527. pont.) Egyébként bármilyen, a közbiztonságot súlyosan veszélyeztető mozgalmak, zavargások, lázongások, csendőrök megtámadása, lefegyverzése, nagyobb fegyverhasználat stb.

Ily esetekben a csendőrkarhatalom csak akkor fog megfelelni hivatásának, ha az nyomban a helyszínen terem. Késedelem súlyos következményekkel járhat.

ad. 2. Nem sürgős esetekben:

Kihallgatáshoz szárny-, osztályparancsnokság állomáshelyére való berendeléseknél. Tanukihallgatásoknál. (Járásbírósághoz, törvényszékekhez való megidézésnél.)

Futárszolgálatnál (fontos parancsok kézbesítésénél.)

Küldönccszolgálatnál, legyen az bármilyen természetű. (Posta kikézbítés, stb.)

Természetesen a gyakorlati életben még nagyon sok eset adódik, midőn a kerékpár jól és célszerűen használható.

Katonai szempontból is számtalan előnye van a kerékpároknak. A modern harcban tág tere nyílik azok alkalmazásának. Biztosításnál, felderítésnél, a csapatok felvonulásánál, határvédelemben, halogató harcban, híradó eszközként, üldözésnél, visszavonulásnál (hidak, átjárók elzárásánál), fontosabb tereptárgyak, műtárgyak lerombolásánál és még számos alkalommal sikeresen és jól alkalmazhatók a kerékpáros alakulatok.

Nem szándékom ismertetni a kerékpárnak katonai jelentőségét, — ez túl is lépne cikkem keretét — csupán arra akarom a figyelmet felhívni, hogy a katonák az ellenséggel szemben sokszor kerül olyan helyzetbe, midőn a kerékpár nélkülözhetetlen segítőtársa lesz a harc sikeres kivívásában, a »belső ellenséggel« szemben harcoló csendőrnek hasonlóképen szüksége lehet ilyen segítőtársra.

A kerékpárok alkalmazásának ezek volnának az előnyös oldalai. Nézzük már most, melyek azok a körülmények, melyek a kerékpár alkalmazását hátrányosan befolyásolják.

Aprólékos bírálat bizony sokkal több előnytelen oldalát tudja felmutatni a kerékpárok alkalmazásának, mint azt az első látszatra hisszük.

Legfőbb hátránya természetesen az, hogy az időjárás s a talajviszonyok nagymértékben befolyásolják a használhatóságát. Az év 3—4 hónapjában, különösen faluhelyen, vidéki városkákban, hol bizony a kerékpár az örsök elhelyezése folytán leginkább szükséges, a nagy sár, hó miatt nem használható.

Alkalmazhatósága függ továbbá a megteendő út nagyságától, az emelkedési és lejtviszonyoktól.

Kerékpáros alakulatok jó utakon és jó időjárásnál átlag 10—12 kilométert tehetnek meg óránként. Napi menetteljesítmény ezek szerint 60—80 kilométer. Szükség esetén egyes járőrök azonban 120 kilométert is megtehetnek. (H. Sz. 374.) Általában egyes kerékpáros osztagok igen jó minőségű utakon, jó időben a gyalogsági osztagok menetgyorsaságának négyszeresét tudják kifejteni. (H. Sz. 887.) A lovasság napi menetteljesítményét általában a kétszeresével haladja meg. Erősen tagolt hegyes vidék, mély talaj, valamint rossz utak az átlagos teljesítményt nagyon csökkentik. Tartós eső, hófúvás, fagy vagy nagy hőség a menetgyorsaságot néha felére is csökkentheti. (H. Sz. 374.)

Kedvezőtlenebb út és időjárási viszonyok mellett, különösen 3 kilométernél hosszabb egyhuzamu emelkedésnél vagy közepes emelkedésnél, sík terepen is, óránként már csak 8 kilométer számítható. Még rosszabb a teljesítmény eső, sár, olvadó vagy ragadó hó, rossz különösen frissen kavicsolt utakon, 3 kilométernél hosszabb emelkedések vagy erős ellenszél mellett emelkedés nélküli utakon is. A menetteljesítményt 6 kilométerre is leszoríthatja.

Ezek szerint tehát télen csak fagyott úton vagy olyan utakon, amelyeket járművek már erősen használtak, lehet jó menetteljesítménnyel számolni. Frissen esett hó csak 10 centiméter magasságon alul engedi meg a kerékpár használatát, azon felüli hóban kerékpározni már nem lehet.

Ez esetekben tehát kerékpárt nem használhatunk. Azokat tolni kell, a kerékpárok hosszabb ideig való tölése azonban nemcsak hogy nagyon fárasztó, hanem a menetgyorsaságot is a gyalogos menetüteme alá szorítja. Ilyen esetben tehát a kerékpározásról jobb lemondani.

A kerékpárost legjobban az állandó szembefúvó szél fárasztja ki. Teljesen sík úton is fárasztó ilyenkor az előrejutás. A menetsebességet ilyenkor a tartós, állandó szembefúvó szél annyira csökkenti, mintha a kerékpárosnak állandóan emelkedő úton kellene haladnia.

Ugyancsak nagyon bajos a kerékpárt sötétben használni. Éjjel, ismeretlen minőségű úton az elővigyázatos hajtás miatt a rendes menetteljesítmény felével számolhatunk. Járatlan, ismeretlen vidéken sötétben sokszor a kerékpár nem is használható. Nagy ellenszéllel szemben már kénytelen a járőr kerékpárjáról leszállni s azt tolni.

Hátránya még a kerékpár használhatóságának, hogy nagyobb menetteljesítmények előtt sokszor az utakat előzőleg szemrevételezni kell. Az utak pillanatnyi állapota igen nagy szerepet játszik, azt pedig a térképek után megítélni nem lehet.

Nagy hátrány a kerékpárok esetleges visszahagyása, ami viszont gyakran előfordulhat. (Esetleges a járőr által helyre nem hozható üzemzavar. Beállott igen kedvezőtlen időjárás; nyomozó szolgálatban nagy távolságok miatt a vasút használata, stb.) Ilyenkor a kerékpárok őrzéséről kell gondoskodni.

Feltételezve úgy a motor, mint a közönséges kerékpárok lelkiismeretes karbantartását, üzemzavarok így is előállhatnak.

Sokszor természetesen a gépet egy-kettőre rendbe lehetne hozni, de viszont előadódik sok eset, midőn a helyszínen az okot nem lehet eloszlatni. Ilyenkor nincs más hátra, mint a gépet tolni vagy vinni. Tehát a csendőr mozgása korlátozott. Ha pedig a kerékpárt kénytelen visszahagyni, akkor sem korlátlan az előhaladás, mivel a kerékpárról csak gondoskodnia kell.

Kerékpározáshoz, különösen nagyobb utak megtételéhez, télen könnyebben kell felöltözködni. Megszokott téli ruházatban, köpenyben kerékpározni, 20—30 kilométeres utat megtenni nehezen lehet. Viszont megérkezéskor, ha például a szakasziparancsnok pótnyomozást akar folytatni, — mely alkalommal bizonytalan ideig, talán napokig is szolgálatban lesz — magával hozott könnyű ruhában nem indulhat el. Mindent a kerékpárra málházni bajos.

Másik körülmény, hogy szakasziparancsnokaink — kiknek valóban sok szükségük lenne a kerékpárra — mind idős, öreg csendőrök, kik a hosszas külszolgálatlaltal járó törődöttségük folytán kerékpározásra, különösen nagyobb utak megtételére, nem mindig képesek.

Fiatall csendőreink nagy részének már most van saját kerékpárja, s így évtizedes kerékpározó multtal fognak rendelkezni, mire ők szakasziparancsnokok lesznek; de egy sohasem, vagy csak hébe-hóba kerékpározó 50—60 éves szakasziparancsnok arra, hogy szolgálatát — már csak a kiszállásait illetőleg, rendelkezzen a szakasza bármilyen jó és sűrű uthálózattal is, — állandóan kerékpáron teljesítse, nem lesz képes.

A gyakorlati életben bizonyára még több hátrányos körülménnyel fogunk találkozni, de kétségtelen, hogy a kerékpároknak a közbiztonsági szolgálatban való alkalmazása oly nagy előnnyel jár, hogy azok rendszerezése feltétlenül indokolt.

Mindenesetre legcélrányosabb volna egy-egy különböző terepviszonyokkal, úthálózattal rendelkező szárny- vagy osztályparancsnokságot ellátni kerékpárral, hogy ezáltal a kerékpárok használhatóságáról gyakorlati tapasztalatokat nyerhessünk. Egy évi kipróbálási idő elég lenne ahhoz, hogy e kérdésben tiszta képet kapjunk, s így a rendelkezésre álló tapasztalatokat figyelembe véve a kerékpárok gyakorlati alkalmazásának előnyeiről nemcsak elméletben, hanem gyakorlatilag meggyőződhetünk.

Az ember jószága nem szekrényében, hanem annak használatában fekszik; mert azt, mit birunk, csak annak használása által tesszük sajátunkká. Lehet oly bolond, ki aranyrudjait tengerbe süllyesztvén, azt állítja, hogy e cselekvényében élvezetet talál; de mily nagy a különbség ez esztelen élvezet s aközt, mit a bölcs férfi csekély eszközökkel tud magának szerezni!

Rousseau.

Képek a szovjetbirodalomból.

Irla: **SZÉKELY VLADIMIR** rendőrfőtanácsos.

A szovjet most ülte meg tízéves fennállásának *jubileumát*. Vajjon jubilál-e az orosz nép?!

— A bolsevizmus a világ legnagyobb és legvéresebb kalandja! — így jellemezte egy angol államférfi azt a mindeknek harcát mindenek ellen, mely ott vöröslök már tíz éve a szerencsétlen muszkák földjén. Egy valaha virágzó, hatalmas ország tetemén örömtüzeket gyujtanak a vörös kalandorok. A nyomort, a kétségbeesést szinpadi diszletekkel takarják el. A középosztály ugyszólván kiirtva, a munkás, a paraszt pedig sehol a világon nincs olyan nyomoruságban, soha nem látott szegénységben és páriasorsban, mint Oroszországban.

Tompa tudatlanság ül mindenki lelkén. Az orosz lélek aktivitás-hiányáról mindig ismeretes volt, de most mintha halálos dermedtség tartaná bilincsben. Avagy a vihar előtti szélcsend ez?! Sok jel mutat immár erre...

Egy francia riporter, aki nemrég járt Oroszországban, írja:

»Minden emberen valami fásult nyomás... Ha valakivel beszélünk, mindig az a benyomásunk, hogy valamitől fél. Ha csak egy kicsit politikára térünk, egyszerre elnémul mindenki. A legegyszerűbb kérdéseket tettem néha s a felelet, félénk, bizalmatlan tekintet volt. Akiknek még van nyelvük, azok a törzskommunisták és méltóságvivők. Azok annál fecsegőbbek.

Nem hiszem, hogy csalódom, amikor azt mondom, hogy az orosz lakosságnak legalább 95%-a gyűlöli a bolsevikieket. És ez valósággal halálos gyűlölség. De e 95% gyűlöli minden forradalmat is. Félnék minden fordulattól, tehát a bolsevista uralommal való erőszakos leszámolástól is. Nagyon sok vér folyt Oroszországban. A lakosságnak csak egy vágya van: *nyugalom*...

Bizony sok vér folyt Oroszországban. Milliósámra pusztultak az emberek, áldozatai a bolseviki terrornak. Csak nemrég adtak az újságok hirt több mint husz volt cári tiszt és előkelő személyiségek tömeges kivégzéséről. Rövid hírek minden részletek nélkül. A hír szárnya megszakad azon a vastag falon, amellyel körülveszi magát kifelé a szovjeturalom. A titokzatosságok és borzalmak hazája ez az Azsiává vált ország. A nyári tömegkivégzéseknek van egy előjátéka, mely megdöbbentő képet ad arról, mennyire tartozik a szovjethatalom fegyvertárába az árulás, a gonoszság és kegyetlenség. Valami olyan hihetetlen démoni formában, hogy megborzad tőle minden jóérzés és kulturált lélek.

Ennek a történetnek központjában áll egy név, egy ember. Valóságos összetevője a bolseviki bestiának, aki előtt nincs hit, nincs erkölcs, adott szó. Veszedelmes dúvad! Jaj azoknak, akik közelébe jutnak. Tipusa a szovjet torzlelkiségnek. Érdemes a megismerésre. Ime, egy vörös karriér!

1919-ben a balti országokban a vörös hadseregben harcolt egy volt cári tiszt: Opelin. A vörösöket akkor szétzavarták s egy portyázó különítmény élén Opelin is Pétervár felé menekült. Égő házak és holttestek jelezték útját.

A tsekának akkori parancsnoka felismerte a fiatalemberben a neki való anyagot és kinevezte a minszki tseka-csapatok főnökének. Feladata az volt, hogy a gomba módra növe és komoly veszedelmet jelentő ellenforradalmi mozgolódásokat és szervezkedéseket felkutassa és leleplezze. Sikerült is neki a Varsóban tartózkodó Savinkovhoz, a Kerenski-kormány hadügyminiszterének bizalmába beférköznie annyira, hogy az egyenesen megbizta, hogy szervezze meg Minszkben az ellenforradalmat. Felcsapott tehát Operput néven fehér

gárdistának, akivel rendkívül meg voltak elégedve: nagy sikerrel dolgozott, a minszki ellenforradalmi szervezkedés kitünően sikerült. Már a kirobbanás előestéjén állottak, — ideje volt tehát, hogy a tseka közbelépjen, mely természetesen az agent provocateur Opelin révén mindenről pontosan értesítve volt. Az összeesküvőket erre meglepetésszerűen letartóztatták. Köztük Opelin alias Operputot is, aki az orosz lapok szerint letartóztatása alkalmával ellenállást fejtett ki, mire lelőtték. Az azután következő eljárásokban és tárgyalásokban döntően szerepelt egy költött napló, melyet a lelőtt Operputnál találtak. Valamennyi abban feljegyzett — halállal bünhődött.

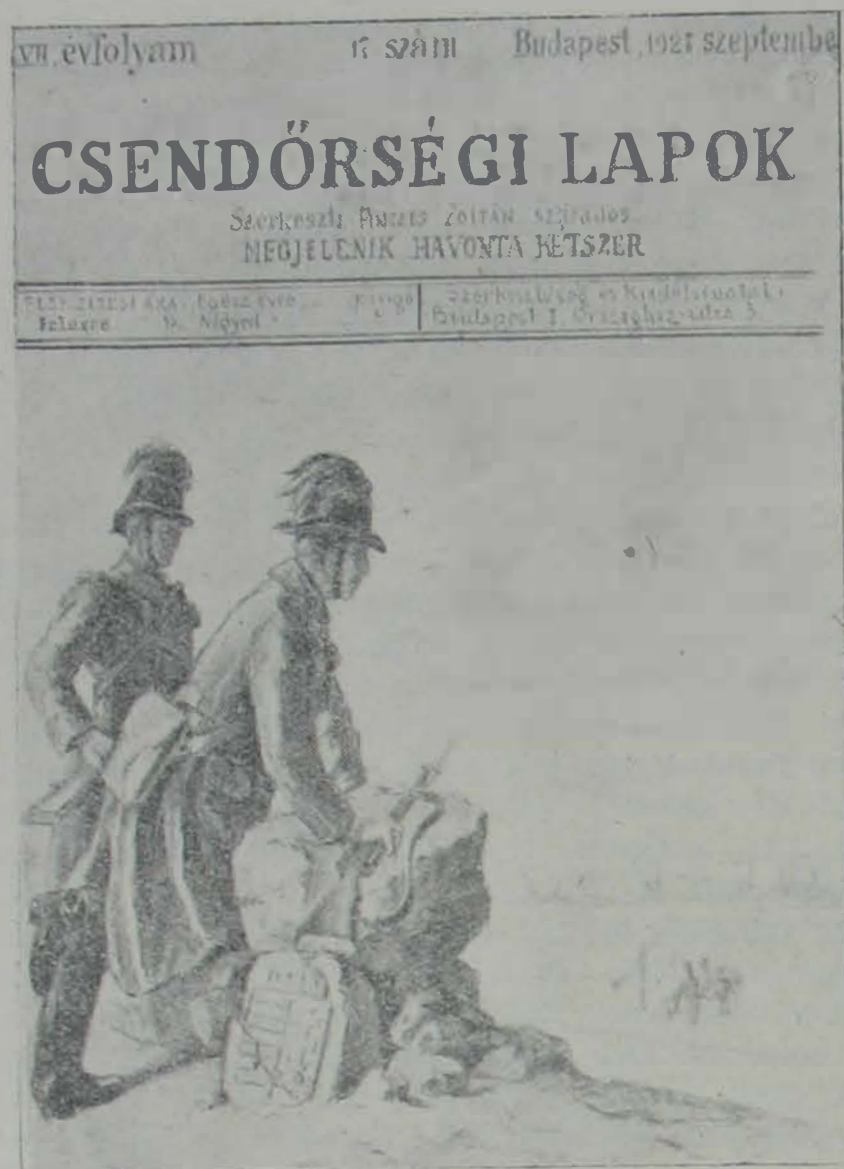
Néhány hónappal később a »halott Operput« Savaljew név alatt működött Pétervárt. A tseka gazdagon látta el aprópénzzel s a híjának ismét sikerült egy ottani antiszovjet mozgalomba lelkes tagként bekapcsolódnia. A szervezkedés szellemi vezére Takanziew tanár volt, aki vakon bízott az ügyes, jósvádáju emberben.

És következett újra a minszki játék. Az összeesküvők minden titkát, tervét megismeri. Végül a tseka huszonhárom embert letartóztatott. Valamennyi egykori pétervári előkelőségek. Mind kivégzik. A hivatalos halotti listán ott szerepel Savaljew neve is.

Az »elhunyt« most döntő csapásra készül. Steunitz lovag maszkját veszi fel, akit a tseka kivégzett. Ujra meg tudta csinálni, hogy most Moszkva konzervatív köreihez találjon utat, sőt most már a külföldről irányított ellenforradalmi szervezkedés szívéhez és fejéhez, a Párisban lakó Kutapow generálishoz is hozzáférközött. Közben a hatalmak nyomására a tsekát likvidálták és lett belőle a G. P. U. osztály. De csak a ruha változott, a lényeg ugyanaz maradt. Mégis most már valahogy törvényes formába igyekeznek bujtatni a kivégzéseket. Az ellenforradalmi próbálkozások és tehetlenségük érzetében csendes, passiv modorba burkolóztak, ami a vérszomjas emberbestiának nem volt ingére. Taktikát változtatott tehát. Elhatározta, hogy mozgásba hozza a kedélyeket és sikerült is a párisi központot erélyesebb indításra rábirni. A generális kezdte embereit Oroszországba küldeni. Lovag Staunitz volt ennek a borzalmas kétélű játéknak a főmozgatója. A vége? A »G. P. U.« működésbe lépett: 2300 ember vizsgálat alá került, 800 közülök letartóztatva. Ujra egy napló volt a bizonyítás anyaga. Moszkvában husz, Pétervárt tizenegy embert löttek agyon, 110-et, többnyire szovjetalkalmazottak, kivégeztek titokban. És még sokan várnak a moszkvai jeges pincékben a halálra.

Staunitz lovag pedig eltűnt. Majd egy másik jelmezben fogja szolgálni az árulást, a becstelenséget: a vörös evangéliom alaptételeit. Ime ilyen típusok kerülnek ki az új — társadalmi vallásból, mely véres palástja alá szeretné biritani az egész világot. Nyomoruságot, szenvedést és haldoklást hozva mindenre, mindenkre...

Opelin nagy stílusban, egy különben zseniális ember démoni gonoszságával és kegyetlenségével dolgozik a vörös csillag zsarnokaiért. De Oroszország telve van még sok apró Opelinekkel. Gyarló, durva kópiák, lelki analfabéták, mégis fontos pillérjei, alátámasztói a proletaruralomnak. Ezek a *házbizalmiak*, illetve most már házkezelők. Tudvalevőleg minden bérház államtulajdon Oroszországban, melyekkel a lakók összességének bérbeadnak. A lakók egy házvezetőséget választanak maguk köréből, az viszont egy házkezelőt. Olyan teljhatalmu házgondnok féle. Természetesen vérébeli kommunista. Ebbe már bele is nyugodott mindenki. Ő állapítja meg a lakbért, a bérösszeget köteles az államnak befizetni s a fennmaradó összegből a ház fentartási és üzemi költségét fedezi. A lakásinség őrjáti.

A Csendőrségi Lapok címlappályázata:
Krausz Antal ny. csendőrezredes pályamunkája.

Ha van valakinek saját maga számára lakása, az már nagy dolog. Ilyen csak nagy summájú lelépési pénzért kapható. A kommunistavezérek, felelős állásban lévők is legfeljebb 1—2 szobáig vihetik. A legtöbb ember azonban rettenetes viszonyok között lakik, családok összedobva szobákban, melyeket vékony válaszfalak rekeszekre osztanak, szomszédban prostituáltakkal, bűnözőkkel. Hideg és piszok mindenütt. Az otthon fogalma teljesen elveszett. Különösen a gyermekek szenvednek.

És most jönnek ráadásul a kis »Opelinek«. Aki abban a szerencsés helyzetben van, hogy van magának lakása vagy külön szobája és tán eszébe jut, hogy vendégeket hív magához, annak azt a házkezelőnek be kell jelentenie, átnyújtva a vendégek listáját. Ha azonban tíz személynél több a meghívott — lakodalom, keresztelő —, akkor a rendőrséghez kell fordulni engedélyért. Akárki fordul meg a lakásban idegen, a házkezelő a rendőrségnek pontos értesítést tartozik erről legkésőbb másnapig adni. A házkezelőnek ennél fogva joga van bármikor bárkinek a lakásába bemenni, a vendégeket igazolhatja, kikérdezheti. Igazán kellemes! De egy kis baksis ellenében a házkezelőnek, ennek a minden házba beállított kémnek jóindulata biztosítva van.

Ilyen körülmények között ugyancsak nehéz — összeküldni, szervezkedni. Kémszemek minden mozdulatot, minden szót figyelnek.

Megesik gyakran a következő is: A szovjetpolgár gondol egyet s nyár idején kivonul 1—2 hétre falura. Mire visszajön, mások ülnek a lakásban. Természetesen dühösen rátámad a házkezelőre. — Mit akar? — feleli az — a tetőt kellett javítani s szükségünk volt a pénzre.

Mint orosz és filozófus erre az ember veszi számovárját, s asszonnyal, gyermekkel valamelyik barátjánál keres hajlékot...

Igy fakad a »szociális jólétből« — jólét!

A magyar igazság és a nemzetközi jog.

Irta: JURISTA.

A köztudatban benne él az a szólás-mondás, hogy a magyar jogásznép. Még a béke boldog éveiben írta egy előkelő angol ujságnak Magyarországon járt tudósítója, hogy utazgatásai közben a magyar vasutakon utazó közönség vitáiból hol a »pragmatica sanctio«, hol meg a »personal« és »realunio« szavak csendültek ki és kötötték le az angol ujságíró érdeklődését, amiből — megkérdezve utitársaitól az e szavakból következtethető vitatkozás tartalmát — megállapította, hogy az egész magyar polgári társadalom át van hatva a közjog szeretetétől és hazamenve megírta ujságjában, hogy Magyarországon még a fűszerkereskedő is jogász. Az ilyen apró jelenségek mozaikszerű összerakásából alakult ki azután az a közvélemény, hogy jogásznemzet vagyunk. Persze idegenek nem vették maguknak a fáradságot, hogy ennek a jelenségnek mélyen járó okát kikutassák és hogy ennek a fennmaradásunk egyik okát képező problémának mélyébe behatoljanak. Sőt mi magunk, magyar emberek is, sok tekintetben felületes magyar ironiával szögeztük le időnkönként azt a tényt, hogy jogásznép vagyunk. Pedig e tény mögött ezeréves történelmünknek és fennmaradásunknak egyik magyarázó oka rejlik. Mert nem történelmi véletlen, hogy őseink már az etelközi vérszerződésben olyan elveket fektettek le, amelyek a közjogi szabadságnak, a magyar harcos egyenlőségének s az alkotmányos magyar királyság kifejlődhetésének voltak alapvető gyökérszállai. Nem történelmi véletlen, hogy már a 13-ik század elején, akkor, amikor Európa összes népei — az angolt kivéve — hűbéri szétsza-

A Csendőrségi Lapok címlappályázata:
Szent Gály Dezső csendőrszázados pályamunkája.

A Csendőrségi Lapok címlappályázata :
Garai Ákos pályamunkája.

kadozottságban éltek és amikor Európaszerte hiányzott az egységes állami jogélet, a magyar mint erős közjogi alapokon álló nemzet építette ki a Kárpátok medencéjében egységes államéletét és az aranybullában már ekkor megalkotta alkotmánylevelét. Ez a közjogi érzés tette lehetővé, hogy a tatárjárás után a magyar állam nem szakadt szét darabokra, hanem pár éven belül tökéletes egységben újra virágzásnak indult.

Ebben kell keresnünk a magyaráztatát annak, hogy az idegen házbeli királyaink uralkodása kezdetén már miért fejlődött ki a szent korona tana és miért jutott benne diadalra az az elv, hogy a magyar szuverénitás megtestesítője a magyar szent korona s hogy a király a szent koronában rejlő jogoknak olyan képviselője, aki ezt a hatalmát a magyar nép által történt megkoronáztatása tényéből nyeri.

A magyar jog volt az az összetartó erő, ami a nemzetet a török megszállás alatt másfél évszázadon keresztül magyarnak megtartotta és a meg nem szállt területekkel egységbe foglalta össze a török által megszállva tartott magyar földet.

A Bethlenek, Bocskaiak és Rákócziak szabadságharcaiban a magyar jog harcolt az osztrák hatalommal szemben és ezért lett végül a magyar jog győztes, mert a magyarságot minden rétegében áthatotta az a tántorithatatlan meggyőződés, hogy magyar önállóságát és nemzeti létét csak addig tarthatja fenn, amíg megmarad az ősi közjogi alapokon. Kossuth Lajos azért tudta magával ragadni a magyar nép egyetemét, mert a magyar jogi fejlődésnek azt az utját mutatta meg, ami a multban gyökerezett és ami a magyar nemzet önállóságának biztosítékát szolgálta.

A trianoni békeszerződés, amelyik keresztre feszi-

tette a magyar igazságot, egy ezeréves kulturájú jogásznemzet egységét igyekezett darabokra törni. Ez a trianoni kereszt rettenetes tanulságként arra int bennünket, hogy tovább is ragaszkodnunk kell a jog utjához, ami előbb-utóbb feltétlenül a magyar igazság nemzetközi felismeréséhez és feltámasztásához kell, hogy elvezessen. Azonban egyet meg kell tanulnunk nekünk, jogásznemzetnek is: azt t. i., hogy egész lelki berendezkedésünket a régi közjogi alapról a nemzetközi jogi alapra kell átraknunk. Ma ugyanis arról van szó, hogy a nemzetközi közvélemény tudatára ébredjen annak, hogy Trianonban »justizmord« történt és hogy a magyar igazságot örökre eltemetni nem lehet.

Amint tehát a béke éveiben minden magyar ember közjogász volt, mert az tartozott hozzá hazafias érzületéhez, úgy ma minden magyar ember ismerje fel az adott helyzetünkből folyó kötelezettségét, hogy meg kell ismerkednie a nemzetközi jog alapvető elveivel, hogy a világ bármelyik részére vesse el a sorsa, magvetője lehessen a magyar igazságnak, aminek a nemzetközi közvélemény talajából kell kinőnie. A talajba vetett magot pedig a nemzetközi jog és a népek nemzetközi igazságérzete kell, hogy csirába hajtsa és a föld eltemetett rétegei alól elővarázsolva, terebélyes fává nevelje.

Ezért kell tehát nekünk magyar embereknek — ezernyi apró-cseprő, mindennapi bajaink dacára is — időt és figyelmet szentelni annak a ténynek, hogy a magyar igazságot megismerje a világ.

Az igazság megismerésének két eszköze van: a fegyver, mint olyan tényleges hatalom, amely előtt a jog is időközönként meghajolni kényszerül. Ezzel azonban nem rendelkezünk. Marad tehát a másik eszköz számunkra: a jog, amely a kultura nyomán halad előre és amely elől nem zárhatók el az államhatárok,

A Csendőrségi Lapok címlappályázata :
Hanuszik László pályamunkája.

A Csendőrségi Lapok címlappályázata:

Kertész Vilmos (Állami Térképező Intézet) pályamunkája.

nem állnak útjában a vámsorompók, sem az ellenséges fegyverek, hanem szabadon repül, mint a levegőben mozgó sok ezernyi hanghullám és mindenütt meghallgattatásra talál ott, azoknál a népeknél, amelyeknek lelki intelligenciája és kulturája alkalmas arra, hogy a nemzetközi igazságtalanságot elítélje és a keresztrefeszített igazságban felismerje a martiriumot.

Ez az igazi magyar irredentizmus, amelyik a világ minden részében kell hogy megértésre találjon, kell hogy mindenütt visszhangja támadjon ott, ahol igazságszerető emberek vannak.

Ezek után tegyük vizsgálódás tárgyává, hogy a jogról eddigelé alkotott általános fogalmaink megállják-e helyüket a mai élő nemzetközi jogban is és vajjon a trianoni béke diktátuma jogilag elfogadható módon jött-e létre?

Emberi tapasztalataink arra tanítanak, hogy jog nélkül az emberi csoportok együttélése elképzelhetetlen. Képzeli csak el egy nagy földterületen élő több ezer embert, akik azt tehetik, amit akarnak, anélkül, hogy más embertársaik helyzetére figyelemmel kellene lenniök. Mi fejlődhet ki ilyen helyen? A felelet önként adódik: örökös harc, amelynek során az erősebb agyonveri a gyengébbet, a ravaszabb győz a jámbor felett, a vallásos elbukik a hitetlennel szemben, szóval a mindennapi élet az örök harcnak egy olyan vigasztalan képét nyújtja, amiben már alig érdemes élni. Mi teszi tehát lehetővé, hogy az emberek egymás mellett, egymás között békességben és kiegyensúlyozottan élhessenek? Hogy az erősebb fel ne falja a gyengébbet, a szegényt ki ne zsákmányolja a gazdag, az öreget el ne nyomja a fiatal. A jog. A jog az, ami az emberek magántulajdonát megvédi, az emberi kapzsiságnak

gátat vet akkor, amikor megakadályozza, hogy a tulajdon a maga jogos rendelkezési határára túl ne mehesse és más tulajdon rendelkező körébe ne avatkozzék. Ezt teszi a magánjog.

A közjog szabályozza az egyes egyéneknek az államhoz való viszonyát. Teszi ezt oly módon, hogy az egyén még az állammal szemben is megtalálja a védelmét, másrészt meg van az egyénnek adva a lehetőség ahhoz, hogy munkakörét, hivatását háborítatlanul betöltsen.

A jog uralma arra tanít bennünket, hogy ha két egyén egymással érdekösszeütközésbe kerül, ha két magánjog nem tud egymás mellett elférni, úgy legyen egy független bírói fórum, ahova védelemért fordulhatnak és ahol az ellentétes érdekek kiegyenlítődést nyernek. Ezért van az, hogy helyes jogi berendezkedésű államban ismeretlen fogalom az önbíráskodás és ehelyett pártatlan bírói szervezetek intézik el a felek között felmerülő vitákat.

A jogi érzés szervezte meg az egyes közigazgatási hatóságokat, amelyeknek az a feladatuk, hogy mint az óriási gyárüzem géptermeiben a gépészek, olajozók, kezeljék és szabályozzák a gépezetek működését, hogy azok zavartalanul, fennakadás nélkül végezhesék munkájukat. Így a közigazgatási szervezetek hivatása az államéletben az, hogy az emberek nyugodt együttélését, a harmónikus rendet biztosítsák és hogy az együttműködést zavaró vagy akadályozó minden jelenséget elhárítsanak.

A nemzeti kötelekben együttélő emberek a maguk köréből képviselőket választva, törvényeket alkotnak a maguk számára s így módon független és felelőtlen parlamentjük útján szabályozzák az embereknek egymáshoz és az államhoz való viszonyát. Így fejlődött ki évezredek kulturájának nyomán az államok jogi berendezkedése és azoknak törvényhozó (parlament), végrehajtó (közigazgatási) és bíráskodó szervezetre való széttagozódása.

Közel egy évszázaddal ezelőtt indult meg a népek mozgalmában abban a tekintetben, hogy az államok egymásközi élete éppúgy szabályoztassék, mint ahogy az államokon belül érvényes szabályok szerint van elrendezve az egyes állampolgárok belső élete. Ez a mozgalom azonban hihetetlenül lassan halad előre. Ennek oka abban rejlik, hogy az egyes államok eddigelé nem akartak semmiféle olyan kötelező nemzetközi szabályt alkotni, ami az ő állami szuverenitásukat, vagyis szabad rendelkezési jogukat fontosabb tekintetben korlátozta, befolyásolta, vagy felfüggesztette volna.

Alkottak olyan szabályokat, amik lehetővé tették azt, hogy az állampolgárok saját országaik határain túl, idegen országok területén is, személy- és vagyonbiztonságot élvezhessenek. Szabályozták a kereskedelmi élet nemzetközi forgalmát, egységes postaszabályokat létesítettek, megállapodtak abban, hogy a bűnösöket kölcsönösen kiadják. Szabályozták a leánykereskedelmet stb. Azonban mihelyt a nemzeti kisebbségek védelméről, a katonai fegyverkezésről vagy a hadüzenet és békekötés jogáról volt szó, akkor már minden állam visszavonult és a maga részére szabad rendelkezési jogot igyekezett fentartani és nem volt hajlandó olyan szabályt elfogadni, amivel e fontos ügyekben a rendelkezési jogot egy semleges, nemzetközi szervezetnek biztosította volna. Mindössze annyi történt az egyes békekonferenciákon, hogy kötelező szabályokat alkottak arra nézve, hogy hadviselés közben bizonyos embertelen harci eszközöket és harcmódot alkalmazni nem

fognak és bizonyos humánus szempontokat a hadviselő államok egymással szemben is kötelezően be fognak tartani. A 20-ik század elején Hágában egy nemzetközi bíróságot is szerveztek ugyan, anélkül azonban, hogy kimondták volna és kötelezővé tették volna azt, mikép az államok egymásközi érintkezésében felmerülő minden vitás kérdést *kötelesek* az államok ezen bíróság elé vinni és annak döntését magukra nézve kötelezőnek elismerni.

Ez volt a helyzet a világháború kitörése előtt. És mivel Európa népei érezték, hogy Európa egén vészes felhők törnyosulnak és a nemzetközi jog nem az a villámhárító eszköz, ami a felhők mögött rejlő elektromos feszültséget meg az abból származható villámcsapásokat levezetni tudná, más megoldást kerestek. Így jutottak el a 20-ik század elején Európa népei — a nemzetközi jog tökéletlenségén okulva — a katonai szövetségekhez. A diplomata kiadták a jelszót, hogy a világ békéje csak úgy tartható fenn, ha a szövetségbe csoportosult államhatalmak oly módon állanak egymással szemben, hogy a két ellentétes érdekű csoport egyenlő erős legyen, mert így az erők egyensúlya biztosítva lesz. Ez természetesen csak jelszó volt s az ellentétek kiküszöböléséhez egy lépéssel sem vezetett közelebb, ellenkezőleg, rohamosan készítette elő a bekövetkezendő világháborút. Így nézett ki a világbéke 1914-ben. Egy hiányos, életképtelen nemzetközi jog, amely alkalmatlan arra, hogy megvédje a gyengébb államot az erősebbel szemben és megvédje az igazságot a hatalmi tulkapástól vagy a nemzetközi elfogultságtól.

Mi magyarok nem vettünk tudomást erről a tényleges helyzetről. Nem éreztük át a szükségét annak, hogy a nemzetközi mozgalmakkal foglalkozzunk. Anyyira biztunk ezeréves szerzett jogainkban, hogy azt hittük, miszerint a Kárpátok medencéjében ezer év óta tartó uralmi helyzetünkből még egy nemzetközi földrengés sem mozdíthat ki.

Mikor pedig az entente Szerbia révén elénkbe dobta a kihívó keztyűt, becsületből elfogadtuk azt és kihúztuk hüvelyéből kardunkat, ezt azonban anélkül tettük meg, hogy ennek a tényleges helyzetnek nemzetközi jogi jelentőségével és következményeivel számoltunk volna. Nem számoltunk, mert mint jogásznép azt hittük, hogy a nemzetközi közvélemény még egy vesztett háború esetére is el fogja ismerni a magyar igazságot, ami úgy hangzik, hogy mi magyar nép a világháborút nem idéztük elő, azt nem kerestük, senkit meg nem támadtunk s csak becsülettel védekezni akartunk. A magyar azonban — mint ezer éve már anyyiszor — itt is csalódott s ez a csalódás annál inkább fáj, mert igazságérzetünket rendítette meg a velünk elkövetett jogtalanság.

Nem szabad azonban kétségbeesni és nem szabad a trianoni békeparancsra, Magyarország sirjára, azt a dantei feliratot rávésni: »Adjatok fel minden reményt!« Ellenkezőleg azon a módon kell a harcot folytatni, ahogy azt a nemzetközi igazság kívánja tőlünk; hiszen ez nem kíván tőlünk egyebet, mint annak a megmutatását, hogy a magyar nem kíván mást, mint-hogy jussához juttattassék.

Ezek után vizsgáljuk meg, vajjon hogyan jött létre Trianon és hogyan kellett volna a békeszerződést megalkotni, hogy az jogilag is elfogadható legyen és számot tartson arra, hogy a nemzetközi közvélemény is jogosnak ismerhesse el.

A világháborúban velünk szemben állt entente ma-

gát szövetséges és társult hatalmaknak nevezve, az egész háború folyamán azt hangoztatta, hogy ők azért harcolnak, hogy a világ jövő berendezkedésében a nemzetközi igazság elvei érvényesülhessenek, vagyis, hogy ne legyen a jövőben a nemzetközi érintkezésben, az az államok egymásközi életében, elnyomó és elnyomott, ne legyen különbség a kis és nagy nemzetek joga közt és hogy minden nép szabadon rendelkezzhessék abban a tekintetben, hogy mikép akar a nemzetközi kultúrközösségen belül élni. Az ententenak ezen világgá kiáltott jelszavát 1918. év január havában Wilson elnök, mint a velünk szemben állt Észak Amerikai Egyesült Államoknak, tehát a világ leghatalmasabb államának elnöke is magáévá tette és kijelentette, hogy az entente ezekhez az elvekhez köti le nemzetközi becsületét és a békekötéseknél ezeknek az elveknek kell érvényesülniök. Mi, mikor békét kértünk, kijelentettük, hogy az entente által hangoztatott fenti elvekben bizunk és hisszük, hogy adott szavukat meg fogják tartani s minthogy ezen elveket mi is helyesnek ismerjük el, ez alapon kérjük a béke megkötését.

Mi következett az ententenak ezen kijelentéseiből és az általános jogi elvek alapján hogyan kellett volna a békekötésnek létrejönnie?

Miután a háborús felek egymással szemben úgy állottak, mint két egymással vitatkozó, ellentétes érdekű ellenfél, ennél fogva e vitából békekötés formájában csak úgy születhetett volna meg az igazság, ha mindkét fél egy, a háborúban semlegesnek maradt államok polgáraiból alakult független és tárgyilagos gondolkodású birói testület elé vitte volna eldöntésre a vitáját.

Egy ilyen nemzetközi, független birói testületnek kellett volna elbírálnia a hadviselő államok által elébük terjesztett bizonyítékok alapján, hogy ki kezdeményezte a háborút, melyik hadviselő csoport volt annak közvetlen vagy közvetett okozója, meg kellett volna vizsgálnia, hogy a hadviselés során a nemzetközi jog fennálló szabályait és szokásait a hadviselő államok közül melyik tartotta be és melyik szegte meg; meg kellett volna állapítani, hogy e megszegés következtében miféle tényleges károk állottak elő, vagy az ennek következtében károsultaknak mi az elmaradt hasznuk. Ezen tények kivizsgálása után módjában állott volna ezen független nemzetközi bíróságnak a háborús felelősség kérdését, annak mindenféle magánjogi és nemzetközi jogi következményeivel együtt megállapítani és a következményeket a békeszerződés szövegezésénél »szankció«-ként kimondani. Ez a nemzetközi bíróság vizsgálhatta volna meg azt is, vajjon a világháború kitöréséig az egyes nemzeti államokon belül, azoknak keretében élő és az ott uralkodó többségtől eltérő faj, nyelvű és vallású kisebbségek meg vannak-e elégedve, avagy az ős anyaállamból kiválni óhajtanak. Megvizsgálhatta volna, hogy ez a kiválási törekvés az illető kisebbség egyetemes törekvése-e és nem-e pusztán néhány bujtogató agitátor felelőtlen propagandája? Megállapíthatta és rendezhette volna a kiválás folytán beálló területi rendelkezéseket és az anyaállamnak kártalanításra való jogát. Kidolgozhatott volna egy népszavazási tervezetet, ami biztosítékul szolgálhatott volna a tekintetben, hogy a nemzeti kisebbség önrendelkezési joga feltétlenül és szabadon érvényesüljön, viszont a nemzetközi bíróság figyelemmel lehetett volna arra is, hogy az önrendelkezési jog címén ne daraboltassanak fel ősi államok, amelyek hosszú évszázadokon át tartó fennállásukkal

életképességüknek már tanujelét adták, — csonka államokká. Ezen nemzetközi bíróság az új államhatárok megállapításánál figyelemmel lehetett volna a nemzeti-ségi, nyelvi, gazdasági, történelmi, földrajzi és kulturális szempontok összességére is. Figyelemmel lehetett volna arra is, hogy a világ előbbrehaladása csak akkor van biztosítva, ha az egyes államkereteken belül a vezetés magasabb lelki és szellemi intelligenciájú nép kezében marad és nem áll elő olyan helyzet és nem teremtnének olyan államok, amelyekben belül egy primitív, ősi brutális ösztönök által hajtott népfaj, a győztes népfaj, a győztes jogán rabszolgasorba hajt magasabb kulturájú, történelmi multtal rendelkező és politikai felelősségre nevelt népfajokat csak azért, mert az utóbbiak a véletlen folytán a legyőzöttek csoportjába kerültek.

Igy kellett volna történnie a trianoni békeszerződésnek is. Akkor számot tarthatott volna arra, hogy a nemzetközi közvélemény megnyugvással fogadja és nemzetközi igazságnak tartsa. Ehelyett azonban az történt, hogy bennünket a békét kérő magyar nemzetet, először lefegyvereztek, azután megszálltak, az entente nemzetközi bojkott alá vett, a proletárdiktatura rémuralmába hajszolt és azután a nemzetközi közvélemény elől szellemileg és fizikailag tökéletesen elzárva, győzelmi mámorában mindenféle erkölcsi és jogi szemponttól elfeledkezve, a győző brutális elfogultságával alkotta meg a békediktátumát s darabolta fel ellenségeink kívánsága szerint ezer éve egységet képezett ősi államunkat, azután pedig nekünk szegzett ágyukkal arra kényszerített, hogy a békediktátumot elfogadjuk.

Amint tehát ezekből látjuk, a trianoni békekötésnél egyetlen egy olyan elv sem érvényesült, amit az entente hadicéljául hirdetett és amiket a nemzetközi jog és az emberiségnek a jogról alkotott egyetemes felfogása előír és megkövetel.

Ne feledjük el tehát, hogy nekünk magyar embereknek apostoli hivatásként azt a feladatot jelölte ki a végzet, hogy nemzetközi jogászok legyünk és a világ bármelyik részébe is menjünk, a fenti elvek figyelembevételével mutassunk rá, hogy milyen hiányokban szenved az a trianoni kereszt, amire Magyarországot felfeszítették s hogy senki se csodálkozzék, ha ezt az égbekiállító trianoni igazságtalanságot csak olyan megbecsülésben részesítjük, amelyet megérdemel.

Rá kell minden alkalommal mutatnunk arra, hogy a világ rendje csak akkor állhat helyre, ha a nemzetközi jog ugyanugy ki lesz építve, ahogy az egyes kulturnemzetek belső jogélete működik és ha egy független nemzetközi bíróság fogja revízió alá venni és az igazság egyetemes emberi követelményei szerint fogja megtalálni a magyar faj igazát.

Legyünk tehát továbbra is ebben a tekintetben jogásznép s haladjunk azon az úton, amelyik a nemzetközi jog segítségével a magyar igazság feltámasztásához vezet.

Minden áldozat, mi-nevelési célra fordítatik, a hazának és emberiségnek oltárán van letéve. Nevelni a népet oktatással, intéssel, célszerű törvényekkel: az a legnemesebb feladás, mert kifejti a nemzet erejét, virágzásra emeli a hazát, biztosítja törvényeinek szentségét, s az embereket jobbakká s boldogabbakká teszi.

Deák.

Portyázás.

A népjóléti minisztérium nemrégiben nagy plakátokat adott ki, melyek szemléltető és könnyen érthető módon magyarázzák mi az eljárás gázmérgezés, csonttörés, vízbőrlmentés, villamosáramütés, vérzéscsillapítás és egyéb oly esetekben, amikor orvos nincs kéznél. Rendeletet is adott ki a népjóléti minisztérium, hogy ezeket a plakátokat háztulajdonosok, nyilvános helyek, üzemek, gyárak stb. tartoznak helységeikben kifüggeszteni. No, gondoltam, amikor ezt olvastam, végre a sok »Le Coque« és a többi »hazai« gyártmányt dicsérő reklámplakátok között már fogunk láthatni majd egy olyat is, amely nem hoz ugyan egynek milliókat, de millióknak hoz pénzzel fel nem értékelhető javakat. — És azóta, amióta ez a rendelet meg a plakát megjelentek, végigjártam már négy-öt kávéházat és csupa kíváncsiságból kezdtem kutatni ezek után a plakátok után. Végre nagyon véletlenül, talán éppen az ötödikben felfedeztem egyet. Egy olyan helyre akasztották, hogy hiábavaló lenne az erőlködése annak, aki komolyan akarná olvasni, mert 4 m. magasságban függ, azonkívül a plakáthoz vezető utat nagybögő; cimbalom és a pihenő banda egyéb instrumentumai torlaszsolják el. De megértem én ezeket a kávésokat. A látogató közönség kifinomodott szépérzéke, a kávéház falainak diszkrét díszítése és ez a szerény, egyszerű, józan plakát tulságosan éles kontrasztot képeznének egymással. Egészen biztos ugyan, hogy ezek közül a kávéházi látogatók közül a legtöbbször sejtelve sincs a mesterséges légről, meg a többi segélynyújtásról, — de ez mind mellékes. Fődolog az, hogy a kávéházba véletlenül se kerüljön semmi olyan a vendég szemébe, ami arra emlékeztetné őt, hogy kapucineren, koantrón, pezsgőn és cserlesztőnon kívül még más dolgok is vannak a világon.

*

A kínai Kantonban huszonnégy órára a bolsevisták magukhoz ragadták a hatalmat és huszonnégy óra alatt kivégeztek ezer embert. Huszonnégy óra múlva győzött az ellenforradalom és kivégeztek kétezer embert. Folytatásos jeleletként — a bosszura más mód nem lévén — Moszkvában összefogdosták a kínai egyetemi hallgatókat, számszerint negyvenötöt és legyilkolták őket. E pillanatban még nem tudjuk, hogy mivel fogja ez a válasz jelenteni. Hogy ezeknél a vérengzéseknél a szívnek és lelkiismeretnek semmi szerepe nincs, azt nem kell bővebben magyarázgatni. De van-e vajjon az észnek!? Minden oly győzelem, mely a bosszút tűzte ki céljául magában hordja már születése pillanatától a vereség csiráját is. A bosszu ellenbosszút szül s a bosszu-ellenbosszu mint láncszemek kapcsolódnak egybe, ez a lánc körben fut, nincs vége. Védtelen embereket nem nehéz legyilkolnia annak, akinek fegyver van a kezében. De győzni mégsem az fog, aki több embert gyilkolt le, hanem aki több és nagyobb darab kenyeret tud adni. Hogy a bolsevisták nem tudnak, az már bizonyos. Akik pedig mégis követeli, azt egyszerűen legyilkolják. Ezt igazán kár tőlük megtanulni még bosszúból is, ez kétségtelen. Csak az a furcsa, hogy a »világ« nem akkor háborodik fel, amikor a kommunisták megcsinálják a maguk rettenetes adóságát, hanem amikor visszafizetik nekik.

•

Futballcsapataink a déli országokban szép sikerekkel folytatják téli turájukat. Győztek egymásután vagy

háromszor Egyiptomban s ezzel bebizonyították, hogy a párisi olimpiáson az egyiptomi csapat 3:0-ás győzelme csak a magyar futballisták vétkes elbizakodottságának és könnyelműsködésének volt betudható. Győztek a turázó csapatok Görögországban és az ujppestiek legyőzték az F. C. Bolognát, az olaszok egyik legjobb csapatát is. Erről a győzelemtől szeretnék pár szóval megemlékezni. Amennyire örülök a hazai fiúk külföldi sikereinek, olyannyira bosszant és bánt, ha ez a győzelem oly kísérelések között megy végbe, mint legutóbb Bolognában. A meccs végén ugyanis a közönség benyomult a pályára és meg akarta verni a magyar játékosokat. Csak a karabinierik gyors közbelépése akadályozta ezt meg. Nem áll módomban teljes tárgyilagossággal megállapítani, hogy a magyar csapat mennyiben szolgáltatott okot a közönségnek ily módon történt közbelépésére, sem afelett nem szeretnék vitatkozni, hogy hol szűnik meg a közönség és hol kezdődik a rendőrség hatásköre. Világos — így tehát nem szorul bizonyítgatásra —, hogy a közönség ily fellépése soha nem lehet »indokolt«, még kevésbé »jogos«. De végre is ez a futballisták és futballbírák dolga, engem a dolog más vonatkozásban érdekel. Tizenegy magyar fiu lemegy a szép Itáliába és 20—30 ezer tüzes temperamentumu olasz jelenlétében kezdi rugdosni és passzolgatni a labdát. Egy-két »ofszájd«, egy-két »hendsz«; ráadásul egy-két »belemenős« akció és a meccs végén, amikor a magyarok javára írt 1:0-ás eredmény is növelik az elfogult, részrehajló nézőközönség elégedetlenségét, berohannak a pályára s ha nincs karabinieri, kész a lincselés. Én az ilyen híreket mindig méreggel fogadom. De nem az olasz közönségre vagyok mérges, hanem a magyar tizenegyre. — Tisztelet a futballsportnak, tisztelet a futballistáknak, de a feléledt olasz-magyar barátságot oly értékesnek, oly nagyjelentőségűnek tartom, hogy nincs az a 10:0-ás eredmény, ami kárpótolná ennek a barátságnak — bár csak pillanatnyi avagy lokális jellegű — elhomályosulását is. Nem szabad elfelednünk: »Kleine Ursachen, grosse Wirkung«. Szeretném megértetni a mi, külföldet járó futballistáinkkal, hogy a gólos győzelmek kivívásán kívül még más és szintén fontos feladatuk is volna: Ugy a pályán, mint pályánkívüli viselkedésükkel megszerettetni a magyarokat. A külföld ugyanis nemcsak Ujpest futballistáit látja a gyepen, de a futballozó tizenegyben látja a magyar szellemet, szokásokat, jellemet, stb. stb. És ha valakit meg akarnak verni, az rendszerint nem történik minden ok nélkül.

Bécs után Párisban élvezték a kommunisták a legnagyobb szabadságot. Hogy Bécsben hová vezetett a nagy »szabadságtisztelet« — azt már tudjuk. Párisból pedig most érkezett egy rövidke hír, mely arról számol be, hogy a kommunista Humanité vezetőjét tíz évi fogházzal és 3000 frank pénzbírsággal sújtották, mert katonai személyeket engedetlenségre lázított. — Ugy látszik a szabadságok hazájában is megelégtették a bolsevisták üzelmeit és rájöttek arra, hogy a bolsevista propaganda megtűrése nem mások szabadságának és jogainak tiszteletbentartása, hanem segélynyújtás a 20. század legesztelenebb, legnagyobb bűncselekményéhez. Franciaországban is kezdik felismerni, hogy a kommunizmus egy eszme, a bolsevizmus pedig egy rettenetes valóság. S az eszme és valóság között sehol nincs oly nagy távolság, mint éppen — Szovjetországban.

Figyelő.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Tyuktolvaj keresése közben rablógyilkosság felfedezése.

Irtá: TOLNAI DÁVID tiszthelyettes, (Alpár).

Egy régebbi keletű kiderítetlen tyúklopás ügyében a járszentlászlói örsről 1926 január 18-án Tóth András csendőrrel pótnyomozó szolgálatba indultam.

A tyúklopás felderítése váratlanul gyorsan sikerült, mert a tudakozódások és puhatolások során egyik helyen meg tudtam azt is, hogy utóbbi időben sűrűn szokott a körletben egy 50—60 év körüli koldus megfordulni, aki kéregetésen kívül kefekötéssel foglalkozik s a magakészítette keféket szokta a tanyai lakosok között árulni. Azon érdeklődésemre, hogy ez a koldus hol szokott leggyakrabban megfordulni, s hol szokott meghálni, — Achim János külsőgalambosi tanyai lakost nevezte meg a felvilágosítást nyújtó gazda.

A tyúklopás tetteseit közben sikerült felkutatni és mert a külsőgalambosi tanya éppen utunkba esett, — a szóbanforgó koldust megismerendő — oda is betértünk. Achim Jánost magát nem találtuk a tanyán. Felesége és fia tartózkodtak csak odahaza, akik kérdésemre azt adták elő, hogy az ismeretlen egyén náluk sűrűn meg szokott fordulni és több ízben kapott éjjeli szállást is náluk, de már két nap óta nem látták, mert 17-én a kora reggeli órákban bement a kiskunfélegyházai vásárra.

Anélkül, hogy különösebb magyarázatát tudtam volna magának adni, az illető kilétéről minden körülmények között meg akartam győződni, bárha ennek sürgős szükségessége egyáltalában nem látszott fennforogni. Mielőtt örsömre visszatértem volna, felkerestem oly egyéneket, kik az illetőt ismerték és ott voltak a félegyházai vásáron. Az illetők előadták, hogy csakugyan látták a vásárban kerecsentet és tudják azt is, hogy onnan 17-én este a galambosi tanyák felé visszatérőben volt, mert mellőzték az uton. Jelenlegi pontos tartózkodási helyét illetőleg nem tudtam felvilágosítást kapni s ezért, bár kelletlenül, de elhatároztam, hogy még a tyúklopási dologban valamelyes jelentéktelen részletet kiegészítek s aztán — az ismeretlen utáni puhatolást más alkalomra hagyva — bevonulok.

Mikor ezt elvégeztem, mégse hagyott nyugton az idegen. — hátha kém! Ujból Achim János lakása felé vettük utunkat, ahol most az egész családot együtt találtuk. Eszem ágában sem volt Achim Jánost valamilyen bűncselekménnyel gyanúsítani s ezért nem tudtam mire vélni, miért ijed meg ez az ember oly annyira láttunkra? Amikor az ismeretlen egyén kilétéről és tartózkodási helyéről kérdezősködtem, szeme folyton kerülte az enyémet és egyre izgatottabb lett. Most villant át az agyamon, hogy ennek az embernek lelkét valamilyen bűn terheli. Rögtön erre a következő gondolatom: »Itt házkutatást kellene tartani!« A házkutatás megtartására azonban törvényes ok nem forgott fenn, a hatóságtól pedig adott körülmények között engedélyt beszerezni nem tudtam. A házkutatást nem akartam más napra halasztani és ezért elhatároztam, hogy saját felelősségemre fogom azt foganatosítani. Ugyanakkor egy katonai főző és étkező csajkát pillantottam meg az egyik ágy alatt, így hát meg volna a szabályszerű ok is a házkutatásra. Felfedezésemre Achim előtt nem árultam el, hanem kijelenttem, miszerint biztos tudomásom van arról, hogy az épületben a kincstár tulajdonát képező holmik vannak elrejtve s ezért házkutatást tartok.

Kutatás közben találtunk egy nagy favagyó fejszét és

kisebb kézi baltát, mely utóbbinak nyelén és fokán a vértől történt lemosás után is vércseppek nyomai voltak láthatók. Mikor megkérdeztem Achimtől, hogy honnan keletkeztek azok a vércsöppek, azt válaszolta, hogy három nappal előbb sértést öltek. Ez csakugyan megfelelt a valóságnak. A leölt kutatása után következett az udvar és istálló. Ezeken a helyeken semmit nem találtunk, de Achim viselkedése sokkal feltűnőbb, sokkal nyugtalanabb volt, hogysen azt abba hagytuk volna. Az istálló után a tanya mögött lévő kiásott fák gödreit vettük sorra. Az egyik méteres mély gödör akácfa-gallyal volt tele és mikor ezt széthánytuk, egy fejszecsapásokkal összevagdossott emberi hulla bukkant elő.

Achim Jánost azonnal őrizetbe vettük, aki most minden teketória nélkül beismerte, hogy a meggyilkolt ember azonos Aranyi Elek kecskeméti illetőségű egyénnel, az általunk keresett kefekészítő koldussal, akit ő egy másik társa, Lindner Jakab segítségével előre elkészített terv szerint meggyilkolt. A gyilkos szándék már napokkal előbb érlelődött meg bennük, mert több helyen hallották, hogy a koldus kéregetésből már több milliót gyűjtött össze. Lindner Jakabot is sikerült azonnal lakásán elfogni, aki cselekményét ugyan-csak beismerte. Egybehangzóan előadták, hogy előzetesen összebeszélve a kiskunfélegyházai vásárból január 17-én este a tanyára visszatérő koldust meglesték és őt az udvaron több fejszecsapással megölték, de pénzt nem találtak nála. A bűnjelek biztosítása után tetteseket átadtuk a kecskeméti királyi ügyészségnek.

Itt is, mint oly sok számos más esetben világosan láthatjuk, hogy a buzgalmat, a kötelességtudást akkor is elébe kell helyezni a kényelemszeretnek, ha oly esetről is szerzünk tudomást, amikor *látszólag* a sürgősség nem kerget. Ki tudja, ha a járőr aznap este bevonul s csak másnap kezdi keresni az ismeretlen koldust, ki tudja nem sikerült volna-e a tetteseknek addigra minden áruló nyomot eltüntetni. Tolnai tiszthelyettes és járőrtársa nem riadtak vissza a fáradtságtól s a *nem feltétlen szükséges munkától*, — buzgalmukat siker koronázta. S a tartós buzgalomhoz rendszeren társul szegődik a tartós szerencse is s mindaddig segítő társa marad, amíg az illető csakugyan buzgó. A nagy német költő, Goethe mondotta: »Glück auf längere Zeit hat wohl nur der Tüchtige«. — Magyarra fordítva: »Tartós szerencséje csak az igyekvőnek van.«

CSENDŐR LEKSZIKON.

14. Kérdés. *A sértett feljelentést tesz a csendőrörsön a tettes ellen lopás miatt. A járőr a nyomozás során megállapítja, hogy a feljelentésben ellopottnak állított ingóság a tettes tulajdona s így a feljelentés, akár jóhiszemű, akár rosszhiszemű, alaptalan, mert bűncselekmény gyanuja nem forog fenn. Mellőzhető-e ily esetben a jelentés a nyomozás eredményéről?*

Válasz. A Szut. 459. pontja világosan rendelkezik, midőn a csendőr feltétlen kötelességévé teszi a nyomozás eredményéről szóló jelentés megszerkesztését és az illetékes bírósághoz való beküldését. Nem mellőzhető tehát a nyomozás eredményét feltüntető jelentés megszerkesztése és az ügy elbírálására illetékes bírósághoz való eljuttatása a kérdésben jelzett esetben sem. Ennek egyszerű magyarázata az, hogy a csendőrnek az a feladata, hogy a feljelentés elbírálása végett szükséges adatokat és bizonyítékokat összegyűjtse és alkalmas alakban a bíróság vagy az ítélkezni hivatott hatóság fudomására hozza. Nem feladata tehát a csendőrnek a nyomozás eredményét illető bárminemű állásfoglalás, ami a nyomozás eredményének elbírálásával lenne egyértelmű.

A Bp. 89. §-a világosan elrendeli, hogy a rendőri hatóságok és közegek (ez utóbbik közé sorolja a törvény a csendőrség altisztjeit és legénységét) a náluk tett feljelentést elfogadni és az illetékes kir. ügyészséghez, járásbíró-sághoz áttenni tartoznak.

A Szut. 461. pontja, amely szerint olyan kihágásokról, amelyeknek tettesét vagy részesét a csendőr megállapítani nem képes, nem kell feljelentést tenni, természetesen arra az esetre vonatkozik, amikor a csendőr az elkövetett kihágást hivatalból észlelte s hivatalból nyomozott. Ha azonban valamely érdekelt fél tett feljelentést, az ily feljelentést akkor is továbbítania kell a csendőrnek, ha nézete szerint a nyomozás eredménytelen és folytatása céltalan.

A törvény egyrészt módot kívánt nyújtani a feljelentett bűncselekményekben érdekelt feleknek, hogy egyrészt a feljelentés végső sorsáról döntő hatóság előtt még megfelelő indítványokat tehessenek, másrészt biztosítani akarta azt, hogy a feljelentések dolgában a végső szót az a törvényes szerv (hatóság, bíróság) mondja ki, amelynek erre hatásköre van s amelynek határozatai ellen az érdekelt felek perorvoslatot vehetnek igénybe. Ez a hatóság értesíti ugyanis az érdekelt feleket a végső döntésről a feljelentés ügyében. Ily módon nyílik meg a gyanúsított egyénnek is a megfelelő alkalom jogainak érvényesítésére, ha sérelmére hamis vádat emeltek vagy rágalalmazást követtek el hatóság előtt.

15. Kérdés. *Kocsmai beszélgetés során két egyén a m. kir. csendőrségre vonatkozólag többek előtt oly tartalmu kijelentéseket tesz, hogy a mostani csendőrök nem állják ki a versenyt a régebbi csendőrséggel, mert jegyzelméletlenek, megbízhatatlanok, nem törődnek a szolgálattal, hanem a dobébolással, egyszóval nem állnak hivatásuk magaslatán. Mily bűncselekményt állapít meg a két egyén beszédje?*

Válasz. Ilyen esetben a nyomozás legfontosabb feladata az, hogy az elhangzott kijelentések pontos szövegét megállapítsa. Kétféle bűncselekmény elkövetéséről lehet ugyanis szó ebben az esetben. Ha a megtett kijelentések alkalmasak arra, hogy a csendőrség ellen gyűlöletet keltsenek fel, akkor az 1921:III. t.-c. 6. §-ának 1. bekezdésébe ütköző izgatás vétsége forog fenn. Ha a megtett kijelentések erre nem voltak alkalmasak, akkor az 1914:XLI. t.-c. 1. §-ába ütköző, a 3. §. 1. és 2. pontja szerint minősülő, a 8. §. 3. pontja szerint felhatalmazása hivatalból üldözendő rágal-mazás vétsége mutatkozik megállapíthatónak.

A megjelölt izgatás létrejöttéhez nem szükséges az, hogy a megtett kijelentések nyomán valóban gyűlölet keletkezzék a jelenvoltakban, elegendő az, ha az izgatás elkövetője tisztában volt azzal, hogy szavai a csendőrséget gyűlöletes színben tüntetik fel.

A megjelölt rágalalmazásnál a 3. §. 1. pontja szerint való minősítésnek (nyilvános elkövetés) az az alapja, hogy a nyilatkozat többek jelenlétében, nyilvános helyen történj, ahol a jelenlevők száma minden pillanatban jelentékenyen megnövekedhetik.

Véleményünk szerint a kérdésben foglalt eset gyűlöletre izgatás a m. kir. csendőrség ellen, tehát emiatt a bűncselekmény miatt kell a feljelentést megtenni az elkövetés helye szerint illetékes kir. ítélőtábla székhelyén levő kir. ügyészséghez (kivételes illetékesség alá tartozó bűncselekmény, Szut. 460. p. e) alpont).

Ugyancsak véleményezzük azonban azt is, hogy ilyen esetben tanácsos beszerezni a m. kir. belügyminiszter felhatalmazását is szolgálati uton (Szut. 110. p.) s a megjelölt rágalmazás címén szintén feljelentést kell tenni. Ezt a feljelentést a másik feljelentéssel összevonva kell ugyancsak a kivételes illetékességű kir. ügyészségnél megtenni, mert ha ez a rágalmazás az elkövetés helye szerint illetékes kir.

törvényszék hatáskörébe tartozik is, a kivételes illetékességű bíróság annak elbírálását is hatáskörébe vonhatja, a két feljelentést egyesítheti, együttesen bírálhatja el vagy különválaszthatja. Egyébként a vádemelés s így a feljelentések egyesítése kérdésében a kir. ügyészség fog dönteni, amely a legnagyobb valószínűség szerint csak az egyik vagy másik bűncselekmény miatt fog vádat emelni, jogi felfogása szerint. A kettős feljelentések, illetőleg a felhatalmazás beszerzésének gyakorlati jelentőségét és célszerűségét azonban a bíróság felfogása szempontjából kell mérlegelni.

Elvileg a bíróság nem lévén a vádló indítványához kötve, könnyen elképzelhető az az eset, hogy a bíróság az 1921:III. t.-c. 6. §-ába ütköző izgatás vétsége helyett felhatalmazásra hivatalból üldözendő rágalmozást lát fennforogni. Ily esetben, ha nincs felhatalmazás, felmenti a vádlottat, ha pedig a felhatalmazást ily esetre való előre-lálással beszerezték, el fogja ítélni a vádlottat, ha a köz-vádló emiatt a bűncselekmény miatt vádat nem is emelt, illetőleg a vád csak az 1921:III. t.-c. 6. §-án alapult.

A gyakorlatban nem egyszer megtörtént, hogy egyes vádlottak becsméreltek vagy szidalmaztak valamely intézményt s ellenük izgatás miatt emeltek vádat. A bíróság viszont felhatalmazásra vagy magánindítványra üldözhető rágalmozást vagy becsületsértést látván fennforogni, felhatalmazás vagy magánindítvány híján a vádlottat felmentette. Az ilyen vizsgálások később már orvosolhatatlanok s ezeket elkerülni csak úgy lehet, ha a fentebb kifejtettek alapján járunk el.

16. Kérdés. *A sértett lovat cserélvén a tettessel, pár nap mulva rájön, hogy a cserével nagyon rosszul járt. Csalással gyanúsítja a tettezt, hozzá elmegy s a csereügylet felbontását követeli. A tettes ezt megtagadván, a sértett kijelenti, hogy akkor a csendőrséghez kénytelen fordulni. A tettes erre a csendőrségre meggyalázó kifejezést használva azzal kérkedik, hogy őt nem vonhatja felelősségre senki. Mily alapon lehet eljárni a tettes ellen a csendőrségre vonatkozólag használt kijelentés miatt?*

Válasz. A tettes ellen a csendőrségre vonatkozó meggyalázó kifejezés használata miatt az 1914:XLI. t.-c. 2. §-ába ütköző, a 4. §. 2. bekezdése szerint minősülő, a 8. §. 3. pontja szerint felhatalmazásra hivatalból üldözendő (feltűnően durva) becsületsértés vétsége címén kell az elkövetés helye szerint illetékes kir. ügyészségnél feljelentést tenni, a felhatalmazásnak szolgálati uton történt befejezése után.

Megjegyezzük, hogy a kir. ügyészségek, amidőn felfogásuk szerint a becsületsértés vagy rágalmozás csak felhatalmazásra üldözhető, felhatalmazás hiányában nem teszik félre a beérkezett feljelentéseket, hanem hivatalból értesítik a felhatalmazás megadására illetékes hatóságot vagy hivatali főnököt a feljelentés közlése mellett, hogy a felhatalmazás megadása kérdésében nyilatkozzék.

Véleményünk szerint a közszolgálat érdeke az, hogy a felhatalmazás megadása kérdésében érdekelt hatóságoknak közhivatalnokoknak a felhatalmazás megadásának kérdését még azelőtt kell tisztázniok, mielőtt a feljelentés az illetékes kir. ügyészségnél megtörténnék. Lehet ugyanis olyan eset, hogy a közszolgálat érdeke nem kívánja az elkövetettnek állított rágalmozás vagy becsületsértés nyilvános tárgyalását, sőt még azt sem, hogy az az érdekelt testület körén kívül álló tényezők által bíráltassék el. Itt természetesen nem gondolunk olyan esetre, hogy bármely hatóságnak takargatni vagy szégyelni valója lenne, hanem tisztán gyakorlati és célszerűségi szempontokra, mint aminő például az, hogy verebekre nem szokás ágyuval löni.

17. Kérdés. *X. községben egy veszett kutya megragadott 5 embert, egy tehenet és kutyákkal is össz emaragadott. A főszolgabíró kihirdette az ebzárlatot és az illetékes őrsőt több ízben is felhívta annak ellenőrzésére. Az őrs*

járőreivel állandóan ellenőrizteti az ebzárlat betartását és mintegy 60 embert már jeljelentett. A lakosság azonban ennek ellenére is szabadon tartja a kutyákat s azok éjszánkánként csoportostul kóborolnak az utcákon. Mit tehet még az őrs, hogy a lakosságot a kiadott rendelkezés betartására kényszerítse?

Válasz. Ha az őrs az ebzárlat be nem tartása miatt 60 embert jeljelentett, az eredménytelenség miatt a mulasztás vádjával nem illethető, mert nyilvánvaló, hogy ellenőrzési és feljelentési kötelezettségének a legalaposabban tett eleget. Egyebet ezután sem tehet, mert az ebzárlat mellőzése passzív kihágás s nézetünk szerint nem lehet elfogást alkalmazni az ellen, aki a kutyáját a csendőr figyelmeztetése ellenére sem köti meg. Ahhoz joga van a járőrnek, hogy azokat, akiknek a kutyája éjszaka szabadon kóborol, felköltse és a kutya kötvartására figyelmeztesse, de elfogással élni azokkal szemben sem lehet, akik ennek a figyelmeztetésnek nem tesznek eleget. Ha azokat, akiket az őrs jeljelentett, a kihágási eljárás során érzékenyen megbünteti a főszolgabíró, nézetünk szerint egy-kettőre megszűnik a szabadon kóborló kutyák garázdálkodása. Ha az őrsparancsnok azt látja, hogy minden igyekezete eredménytelen marad, keresse fel személyesen a főszolgabírót és jelentse be nála a helyzetet részletesen, úgy, amint nekünk a leve-lükben megírták.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK.

A braziliai csendőrség.

Irta: KILIÁN ZOLTÁN.

(2-ik közlemény).

Külön fejezetek szólnak a szobaparancsnokokról, a szemlékről, ünnepélyekről, általában a katonai belső élet mindennemű jelenségéről. Ezek a részek a brazil szövetségi hadsereg megfelelő szolgálati szabályzatából vannak átdolgozva és nem jelentenek érdekkeltőbbet a magyar csendőr-olvasó előtt, miután a világ valamennyi katonai szervezeténél csaknem egyformák.

II. FEJEZET.

A külső szolgálat.

A tulajdonképeni csendőrségi szolgálat teendőit ebben a fejezetben találjuk.

A külső szolgálat a következőkből áll:

- a) őrségadás, portyázás, járőrök kiküldése a naponta kiadott parancsok szerint;
- b) disz- és tiszteletőrségek allítása;
- c) kísérek és fedezetek nyújtása.

A teendőket a zászlóalj napiparancsa írja elő; rendszerint, sürgős esetekben szóbelileg vagy írásban történhetik a kivezénylés.

Minden állomáshely parancsnoka saját egysége számára külön napiparancsot tartozik kiadni.

Az őrségek erőssége három csendőr, váltás kétóránként történik.

Feszültebb helyzetben és a helyi körülmények kívánalmai alapján joga van a parancsnoknak négy csendőrből álló őrségalapot is összeállítani, a váltás idejét pedig két órától egyre redukálni.

A portyázás tisztje.

Minden csendőregység naponta egy alantas tisztet jelöl

meg a portyázó szolgálat vezetésére. A portyázás vezetésével csak az alantas tisztek teljes hiánya esetén lehet megbízni altisztet.

A portyázás tisztjének kötelessége:

1. felügyelni az őrség- és járőrszolgálat pontos teljesítésére;

2. átvenni a hatóságok megkereséseit csendőrség kiküldetése tárgyában; a kiküldött csendőröket előzetesen kioktatni teendőik felől;

3. az őrségparancsnokok jelentéseire a jogszabályok értelmében a szükséges intézkedéseket megtenni;

4. az őrségek és járőrök embereit megvizsgálni felszerelés tekintetében; kioktatni őket ez esetben való feladatokra; árvíz, tűz, föld- és házbeomlások, egyéb szerencsétlenségek esetén intézkedni; az előzetes letartóztatásban levők felett a fogdáknban szemlét tartani;

5. átvenni egyes őrségek vagy járőrök parancsnokságát, esetleg elkísérni a kiküldött őrségeket és járőröket, ha belátása szerint ez szükségesnek mutatkoznék;

6. a napiparancs intézkedéseinek a szükséghez mért változtatásokat megtenni, ha azok elégtelennek vagy nem a helyzethez mért beosztásnak bizonyulnának;

7. jelentkezni, ha az egység valamely része a fővárosba kerül, a csendőrség főparancsnokánál;

8. megjelenni minden tüzesetnél és az illetékes hatóságok jelen nem létében minden szükséges hatósági intézkedést megtenni;

9. olyan előfordult esetekről, melyek a közrendet, köznyugalmat és közbiztonságot súlyosabb mértékben zavarják, azonnal jelentést tenni a főparancsnoknak és az egység saját parancsnokának; ha ezek nem volnának elérhetők, haladéktalanul el kell rendelnie saját felelősségére a megfelelő rendszabályokat;

10. állandóan a saját egysége laktanyáján kell tartózkodnia a fentebb elmondott esetek kivételével.

Csendőrkülönítmények.

A csendőrkülönítmények feladata:

1. a rendőrhatalóságok felhívása alapján azok utasítása szerint eljárni.

(E feladatkörből és az alább következőkből láthatjuk, hogy a m. kir. csendőrség szervezetében legfontosabb egységnek, az *őrsnek* a brazilai csendőrségnél a csendőrkülönítmény (*destacamento*) felel meg.)

2. A csendőrkülönítmény parancsnoka állandóan köteles gondoskodni:

a) a parancsnoksága alatt álló legénység oktatásáról; (a különböző szolgálati ágakat mind felölelő oktatási tervet havonta álitja össze a különítményparancsnok);

b) hetenként történő fegyver- és felszerelésvizsgálatról;

c) a járőrbe menő legénység beosztásáról (a leportyázásba belevonandó tereptárgyakat a rendőrhatalóság jelöli ki);

d) nappali és éjjeli járőrök kiküldéséről előre meghatározatlan időben, a körülmények szerint;

e) a parancsnok tartozik ellenőrizni a kintlevő járőröket;

f) ellenőrizni a különítmény laktanyájának, a különítmény csendőreinek tisztaságát; a csendőröknek állásukhoz méltó viselkedését;

g) a különítmény parancsnoka gondoskodni köteles csapata állandó készenlétéről a közszolgálat szükségletei szerint;

h) közvetlenül kezeli a csendőrségi fogdát, az illetékes hatóságok rendeletére beszállíttatja a kijelölt egyéneket;

i) helyi rendőrhatalóságok hiányában önmaga lefolytatja az előforduló büntettekben a nyomozást, egybegyűjti a bizonyítékokat és a gyanúsítottat őrizetbe veszi; őrizetbe veszi az ellopott vagy elrabolt javakat is mindaddig, míg azokat a tetteszel együtt az illetékes hatóság át nem veszi;

j) őrizetbe veszi, míg a polgári hatóság gondozó felől nem intézkedik, az őrizetbe vett egyének mindennemű javait;

k) megtartja és megtartatja a különítmény tagjaival a szigorú katonai fegyelmet;

l) a közszolgálat érdekeit mindenben megóvjá;

m) gondoskodik megfelelő elővigyázati intézkedésekkel arról, hogy különítménye mindenkor a szükséges erővel állhasson rendelkezésre, ha az illetékes hatóságok közbeavatkozásra felhívják; az elővigyázatnak arra is ki kell terjednie, hogy késedelem ne történjék a csendőri erő megjelenésében;

n) a különítmény területén élő közártalmu egyénekről jegyzéket vezet;

o) a rendőrhatalóságoknak mindenben segédkezik;

p) megakadályozza a világitással való pazarlást a laktanyában;

r) elvégzi a napi irodai teendőket, a laktanya ingóságairól pontos leltárt vezet; a hiányokról, ugyancsak az engedély nélkül hiányzó legénységi felszerelési tárgyakkal jelentést tesz és az eltűnések ügyében nyomozást indít.

A csendőrkülönítmény, ha különleges rendeltetést a kormány közbiztonsági osztálya nem tűz ki feladatul elébe, a helyi rendőrhatalóság mellé van kiküldve a rend és közbiztonság fentartására.

A különítmények parancsnoka és csendőrei nem maradhatnak tovább egy évnél ugyanazon községben; váltásuk rendszerint félévenként történik, de a csendőrség főparancsnokának belátása szerint hamarabb vagy hosszabb idő után is bekövetkezhettek.

Azokat a különítményparancsnokokat, akik ellen az illetékes polgári hatóság panaszt emel szolgálati hanyagság miatt, azonnal be kell vonni csapattestükhöz.

A különítmény parancsnokát akadályoztatása esetén a rangban közvetlenül utána következő különítménybeli csendőregyén helyettesíti.

A különítmény parancsnoka havi 10 millreis irodai átalányt és 5 millreis világitási költséget kap az állampénztárból; ha a csendőrség és a községek között kötött szerződés a községi önkormányzat részéről a különítmény világitási szükségletét is biztosítja, ez az 5 millreis nem vehető fel.

A különítmények felügyeletével a fennforgó szükségletek szerint egy vagy több tisztet bíz meg a csendőrség főparancsnoka.

Az ilyen felügyelő tisztek számára a következőket írja elő az utasítás:

1. megjelenni a különítmény parancsnokánál és közlik vele a felülvizsgálat időpontját;

2. felvonultatják maguk előtt a különítményt különböző formációkban, majd a különítmény arcvonala előtt megteszik észrevételeiket, névszerint megnevezve a kifogásoltakat;

3. gondosan megvizsgálják a fegyverzetet, felszerelést; az egyenruhákat és egyéb tárgyakat; mindent még azon a napon, melyre a szemlét bejelentették; majd kihallgatást tartanak és ennek során kérdést kell intézniök a legénységhez, hogy illetményeiket rendben megkapják-e?

4. átvizsgálják az irodai ügykezelést;

5. csendőrrel csendőrré menve mindenkivel beszélgetést kell folytatniok egy erre a célra fentartott helyen, hogy e négy szemközti beszélgetésekből közvetlen tapasztalatokat szerezzenek a legénység mindenfajta állapotáról és a különítményben levő állapotokat igaz valóságukban megismerjék;

6. a különítmény parancsnoka különféle gyakorlatokat végeztet előttük, hogy a gyakorlati harcászati képzést ellenőrizhessék;

7. felkeresik a helyi hatóságokat, hogy náluk a csendőrkülönítmény magatartása és munkamódja felől érdeklődjenek;

8. a felülvizsgálat befejezésével a ~~felügyelet~~ megbízott tiszt azonnal jelentik a talált állapotokat a főparancsnokságnak; az illetékes zászlóalj parancsnoka e jelentés hiteles másolatát kapja. A jelentéshez csatolni kell a fegyverek, felszerelési tárgyak, lőszer, egyenruhák és minden egyéb csendőrségi holmik jegyzékét, melyek a különítményen vannak.

A csendőrijárőrök.

A csendőrség járőreinek és portyázó osztagainak, ha a közrend és közbiztonság felügyeletével vannak megbízva és a rendőrhatalóságokhoz beosztva, a következő köteleességeik vannak:

1. elfogni, őrizni és kísélni a rendőrhatalóság rendelkezésére;

a) azokat a személyeket, akik büntetést követtek el; ha az ilyenek elmenekülnének, a járőr köteles kinyomozni és üldözni őket;

b) azon személyeket, akik rablótámadásokra alkalmas felszerelések birtokában találtnak;

c) azokat, akik a bünvádi eljárás lefolytathatása előtt elrejtöztek, valamint oly egyéneket, kikre a szabadságvesztésre szóló ítéletet már jogerősen kimondták de az végrehajtható nem volt; az ilyeneket át kell adni az illetékes bíróságnak; ugyanígy a katonai csapattestek elítélteit és szökevényeit is, ezek kézrekerítésére sürgős segítséget is lehet kérni a legközelebbi szövetségi katonai csapattesttől;

d) azokat, kik lovakon vagy szállító eszközökön olyan javakat szállítanak, melyeknek eredete bizonytalan jogosságúnak látszik a járőr csendőrei előtt, vagy amelyeket a szokott utvonalak szándékos elkerülésével szállítanak;

e) azokat, akiket ölfegyverek birtokában találnak s az illetők a rendőrhatalóság fegyvertartási vagy fegyverviselési engedélyét felmutatni nem tudják;

f) azokat, kik nyilvános helyeken tiltott játékokat játszanak;

(Folytatjuk.)

HIREK

Új címlapunkhoz!

Lapunk mai számával megváltunk a Csendőrségi Lapoknak évtizedek óta megszokott címlapjától és új címképpel köszöntjük olvasóinkat. Bármennyire is őrzői és szószólói vagyunk mindennek, ami testületünkben tradi-
ciót jelenthet s bármennyire hozzá voltunk magunk is növe lapunk eddigi külső formájához, mégis be kellett látnunk, hogy eddigi címképünk már nem fejezi ki azt, amit a Csendőrségi Lapoknak már első pillantásra is ki kell fejeznie. Hiányát éreztük annak, hogy lapunk és testületünk mai vezéreszméit új, modern művészi formák között fejezzük ki, anélkül azonban, hogy csak valamit is kihagynánk abból, amit a régi kifejezett.

A Csendőrségi Lapok szerkesztőbizottsága a múlt év jolyamán a legnevesebb művészek bevonásával pályázatot hirdetett a Csendőrségi Lapok új címlapjának megrajzolására. A bizottság a beérkezett 21 pályamunka közül a 400 pengős első díjjal Bokros Ferenc volt főhadnagy, grafikus-művész pályázatát jutalmazta s a lap végleges címlapjául is ezt fogadta el. Meg vagyunk győződve róla, hogy az abszolút művészi becsű munka olvasóink osztatlan tetszésével is találkozni fog. A beérkezett pályázatok közül a mai számunkban néhányat még bemutatunk olvasóinknak.

Talán mondanunk sem kell, hogy csak a köntösünk új — mi a régiek vagyunk.

Kormányzói elismerések. Kormányzó Ur Öföméltósága elrendelni méltóztatott, hogy az eszterházi vadászatot szolgálatot teljesített csendőrlégénységnek kifogástalan szolgálataért magas elismerése tudtul adassék és kihirdetessék.

Fegyverhasználat. Balogh János páhii őrsbeli csendőr január 1-én Páhi községben Holló István páhii lakost kardjával fején megsebesítette. — Rabecz István csendőrt szolgálaton kívül 1927. évi december hó 26-án este a füzes-

Elsőrendű német gyártmányú

kerékpárok és varrógépek

véglegesített csendőröknek előnyös

részletfizetésre kaphatók.

Kerékpár és Varrógépkereskedelmi Vállalatnál
Budapest, VI., Andrássy-út 83-85.

Telefon 980—22.

Csendőrségi szállító!

Khaki posztó, Loden, szintartó gyapju, a legerősebb

strapára, méterje — — — — — 16·80 P

Ugyanaz „Herkules Loden” minőségben — — 19·50 „

Khaki kammgarn, szintartó, lisztá gyapju — — 18·50 „

Ugyanaz extra finomban — — — — — 25·60 „

Csendőrkalap-toll, valódi kakastoll, csak dupla, dus

kivitelben van raktáron, tollforgókkal együtt 8·80 „

a 39 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

M Á R E R

egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 9.

a Keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon : József 321—78.

Parancsnokság bélyegzőjével ellátott rendelések kedvező részletfizetésre is eszközöltnék.

A Csendőrségi Lapokban

csak olyan teljesen megbízható cégek hirdetéseit közöljük, amelyektől olvasóink bizalommal vásárolhatnak. Annak a cégnek a hirdetését, amely ellen a legkisebb jogos kifogás merül fel, azonnal töröljük, miért is kérjük olvasóinkat, hogy minden felmerült panaszt velünk közölni szíveskedjenek.

abonyi vasutállomás előtti téren az egri 14. honvédgyalogezred állományából szabadságon volt, polgári ruhába öltözött *Bernát László* honvéd megtámadta és arcul ütötte. Erre a csendőr kardot rántott, de mielőtt használta volna, a honvéd a kardot megfogta, mire *Rabecz* csendőr a kardot a honvéd kezéből kirántotta s a kard a honvéd kezét megvágta. — *Fissi József* vaszari örsbeli csendőr szolgálaton kívül *Máté Gyula* vaszari lakossal szemben Vaszar község utcáján, mert az késsel meg akarta szurni, kardját használta és könnyebben megsebesítette. A kivizsgálás mindhárom fegyverhasználat ügyében folyik.

A puská nem játékszer. Szabolcsveresmart községben múlt év december hó 28-án a református iskolában tartott táncmulatság alkalmával a felügyeletre kivezényelt *Somogyi Dániel* csendőr fegyverével zeneszórá tor-nagyakorlatot mutatott be. Fegyvere elsült és a golyó ifj. *Balogh Károly* kisvárdai cimbalmos mellébe furódott, aki néhány perc múlva meghalt. Az ügy kivizsgálása folyamatban van.

A budapesti sitanfolyam háziversenye. Három hétig tartó tanfolyam után január 5-én háziverseny keretében mutatta be a budapesti, székesfehérvári, szegedi kerület és a ceglédi gyalogtanosztály állományából önként jelentkezett 24 sikeredelő, hogy mit tanult a tanfolyam. Valamennyien kezdők voltak a tanfolyam elején s egy-két közepes eredménytől eltekintve az egész tanfolyam örövendetesen szép és jó eredményről tett a versenyen biztosságot, amely 5 km.-es távfutásból állott. A tanfolyam parancsnoka és oktatója *vitész Lászlóffy László* százados volt s ugyancsak ő vezeti a január 7-én 23 résztvevővel megkezdett újabb tanfolyamot. A háziversenyt megtekintette *Tomory Endre* alezredes, a budapesti csendőrkerületi parancsnokság beosztott törzstisztje, aki az elért eredmény felett a tanfolyam parancsnokának és hallgatóinak a legteljesebb megelégedését nyilvánította.

Képes Katonai Mesekönyvek. A karácsonyi könyvpiacnak, a mesekönyvek birodalmának egyik jellegzetessége az immáron negyedik esztendőben mindig megjelenő »Képes Katonai Mesekönyveknek« egy-egy kötete. De *Sgardelli Caesar* ka-

tonai írónak mesekönyvei abban különböznek a többi sablonos mesekönyvektől, hogy nem költött vagy elképzelt meséket közöl, hanem a világháboruban valóban megtörtént igaz elbeszéléseket. A négy kötetből álló sorozatos munka, első-izben az orosz, majd a szerb és oláh harcterek ezernyi epizódjaiból a legszebbeket örökitette meg. A most megjelent negyedik kötet az orosz hadifogságban megtörtént vig és szomorú, de az ifjúságra mindig tanulságos apró történeteket közöl. Megállapítjuk, hogy De Sgardelli mesekönyveivel teljesen új csapásokon jár, mert a magyar ifjúság fejét nem vad, otromba indián mesékkel tömi meg, hanem igen szép stílusban megírt, lelket nemesítő, a magyar katonai vitézségét hirdető igaz, megtörtént elbeszélésekkel szórakoztatja és neveli a magyar katonai szeretetére. Nem óhajtunk a legelőkelőbb irodalmi körök által is elismert kitűnő kötetek bírálatába bocsátkozni, csak egy megfigyelésünkről számolunk be. Közel harminc elbeszélést közöl a négy kötet és azok egytől-egyig a harcterek, hadifogság legizgalmasabb pillanatait örökitik meg. Mégis egyetlenegy haláleset vagy még sebesülés sem korbácsolja fel az ifjúság érzékeny lelkületét. Mégis minden mese valósággal idegfelesztő élményeket tartalmaz. Iskolapéldája tehát azon sokszor hangoztatott elvünknek, hogy nem a vér borzalmaival kell a harctereket ifjúságunk elé tárni, hanem annak komoly, de mégis sokszor humoros oldalát kell a gyermekeknek bemutatni. Ez a négy kötet kitűnő olvasmány a magyar ifjaknak. Mind a négy illusztrált kötet kemény, színes kötésben összesen 5 pengőért rendelhető meg a Hajnal könyvkiadóvállalatnál. (Budapest, VI., Révay-utca 14.) Az összes elbeszéléseket Mühlbeck Kráoly művészi rajzai díszítik.

Eljegyzés. *Körmendy Árpád* g. százados a soproni csendőrsztyály gazdasági hivatalának főnöke eljegyezte *Taby Ilonka* urleányt.

Egy csendőrozvegy örsfőzőnői állást keres. Özv. Gál Jánosné, szül. Rasics Anna, 40 éves csendőrozvegy örsfőzőnői állást keres. A márianosztrai örsön 1927 szeptemberétől folyó év január 10-ig szolgált s az örsparancsnokságtól nyert igazolvány szerint ez idő alatt kifogástalan magaviseletet tanusított. Ajánlatokat a következő címére kéri:

A világ legjobb hangszerei: hegedű, zongora, harmonika, harmónium, gramofon stb.

Reményi Mihálynál
Budapest, VI., Király-u. 58—60

Öfensége Dr. József Ferenc kir. herceg kamarai és a Zeneművészeti Főiskola szállítója.

Csendőröknek kivételes részletfizetési kedvezmény.

Minden hangszerről külön-külön árjegyzék díjmentes.

BECZÁSSY ANDOR

a Société Horlogère de Porrentruy Phénix Watch Co
svájci óragyár magyarországi képviselője

BUDAPEST,

IV., Kossuth Lajos ucca 4. I. 2.

Megrendelő katonai parancsnokságoktól számtalan elismerést és megelégedést nyilvánító levél birtokában van a cég. A Phénix óra a m. kir. Csendőrség tagjai által közvetlenül a cégtől rendelhető meg levelezőlapon vagy levélben a pontos cím és személyi adatok megjelölése mellett. Az első 3 pengős részlet a megrendelést, illetve az óraleszállítást követő hó 1. napján esedékes.

Ajánlja »Az Örszem« hivatásos altisztek katonai lapja kiadó-hivatala által indított szolgálati óra-akcióval forgalomba hozott és **kitűnően bevált Phénix gyártmányu szolgálati zseb-órákat.**

A **Phénix óra** valódi **svájci gyártmány**, tiszta nikkeltokban, 15 rubinos szerkezettel bír és **10 évi jótállással** **havi 3 pengős** részletfizetéssel mindössze **30.— pengőbe** kerül.

A Phénix óra fölött áll minden más hasonló gyártmányu órának. Teljesen pormentesen zár és úgy lovaglásnál, mint bármilyen erősebb rázkódtatás mellett is a lehető legpontosabb, ezért **szolgálati célokra különösen alkalmas.**

FEGYVEREKET ÉS TÖLTÉNYEKET

szállít
júlányosan:

KNÉBL FERENC puska-műves
Budapest, Baross-utca 17/c,
—ÁRLAP 40 FILLÉR ELLENÉBEN—

Budapest, Üllői-ut 105. sz. Felöle információt a márianosztrai örs adhat.

Kérelmek. *Balázska Miklós* tiszthelyettes, akivel 1926 februárjában együtt volt a budapesti 3. számú honvéd és közrendészeti kórházban, kéri *Kiss János IV.* kunszentmiklósi örsbeli csendőr, hogy vele jelenlegi örsállomáshelyét közölni sziveskedjék.

Kölcsönös áthelyezésüket óhajtják: *Király Ferenc* kisvárdai örshez (kisvárdai osztály) tartozó csendőr a sátoraljaújhegyi osztály területére; *Jávor András* demecseri örshez (kisvárdai osztály) tartozó őrmester a székesfehérvári vagy szegedi kerület területére. Kérik kölcsönös áthelyezésüket óhajtó bajtársaikat, hogy címüket közöljék velük.

Melléklet. Mai számunkhoz mellékeljük legutóbbi évfolyamunk tartalomjegyzékét.

SZERKESZTŐI UZENETEK.

Palotaőr. Ha a forradalmak alatt szabályszerűen leszerelve lépett ki a testületből, a távol töltött idő — amennyiben az a 30 napot meghaladta — megszakításnak számít. Ha azonban csupán a forradalmi állapotok miatt, leszerelés nélkül vonta ki magát a szolgálatteljesítés alól s a kommun bukása után azonnal jelentkezett szolgálattételre, akkor a távol töltött idő nem megszakítás. Erre írott rendelkezés nincs, de a nyugdíjba számítható szolgálati idők megállapításánál a gyakorlat ehhez az elvhez igazodik. De ennek ellenére is kíváncsok volna, hogy ügyét teljes részletességgel — méttől-meddig nem teljesített szolgálatot, hol tartózkodott ez idő alatt, szökevényként vagy mi más módon kezelte, illetve tartotta nyilván a vörös uralom, mi volt az oka annak, hogy a szolgálatteljesítés alól kivonta magát — örskihallgatáson bejelentse és kérje, hogy a szóbanforgó idő beszámítása iránti kérelme, a fent említett részletekkel, a belügyminiszter urhoz (VI. c. oszt.) szolgálati uton felterjesztessék. Ügye így esetleg ennek a kérdésnek elvi rendeleti rendezését is maga után vonhatja.

Tihany 1897. Ha sebesülése tényleges katonai szolgálatban keletkezett s azóta 10 év még nem telt el, örskihallgatáson kérje, hogy sérülési pótdíj megállapítása iránti kérelme szolgálati uton a honvédelmi miniszter urhoz felterjesztessék. Ha pedig esetleg sebesülése idejében népfőlkelői szolgálatot teljesített volna, ezt a kérelmet a népjóléti miniszter urhoz kell felterjeszteni. A csendőrségtől sérülési pótdíjra igényt nem tarthat, mert sebesülése nem csendőrségi szolgálatban történt. Kár volt azt a lövedéket olyan hosszú ideig a karjában hagyni, vagy ha az a szolgálatképességében nem gátolja, fölösleges az operációra gondolni. Ambár manapság az ilyen operációk a legegyszerűbbek közé tartoznak, ha csak a golyó elhelyezkedése nem tulságosan komplikált. Forduljon orvoshoz és ha az az operációt a jövőbeli egészsége és munkaképessége érdekében szükségesnek tartja, bizony jobb azon mielőbb tuesni. Természetes azonban, hogy ezt a kérdést csak orvos döntheti el és ne is hallgasson másra, mint orvosi tanácsra. Ha már most az operáció — amitől ön úgy látszik erősen tart — szolgálatképtelenségét okozná, a 6 évi és 9 hónapi csendőrségi szolgálata alapján végkielégítésre tarthatna igényt, ami a tényleges szolgálatban utoljára élvezett beszámítható javadalmazás alapul vétele mellett az említett havi javadalmazás huszonnégyszeres összegével egyenlő.

Rex. 1. Nem irta meg, hogy tulajdonképpen milyen ambíciói vannak s mit ért a »több és biztosabb« jövő alatt. Alhadnagyságnál érettségivel sem viheti tovább. Ha ezzel nem elégszik meg és magasabb ambíciói vannak, azt csak a polgári életben érheti el, de hogy a mai viszonyok között, amikor többszörös diplomával rendelkező emberek is existencia nélkül állanak, mit jelent érettségivel nekivágni az életnek, azt magyaráznunk fölösleges. Nagyon meg kell ezt gondolnia, ambár a világért sem akarunk rábeszélők s még kevésbé lebeszélők lenni, mert a kielégítetlen ambíció előbb-utóbb elégedetlenségre s a végén összeomlásra vezet. Ön tudja, mik a vágyai, érzései s így csakis Ön határozhat az utjai felett. 2. A gazdasági altiszti tanfolyam előreláthatólag a folyó év első felében veszi kezdetét.

Erdeklődő. Előjáróban kénytelenek vagyunk arra kérni, hogy más alkalommal ne válasszon ilyen közismert és közhasználatu szót jelígenek, mert ez az üzenetek között zavarokat okozhat. Ami a kérdéseit illeti: 1. A Szut. 260. pontja világosan megmondja, hogy az 1 főből álló járőrök szolgálatának éjszakára csak abban az esetben szabad kiterjednie, ha a járőr hajón vagy vonaton teljesít szolgálatot. 2., 3. Ezekre a kérdésekre legközelebbi számunkban kap választ.

Tiszamelléki. Amikor az örsről egy évre elvezényelték s a közzgazdálkodás Önt kielégítve törölte a tagok sorából, a vagyont meg kellett volna becsülni és a fejenkénti osztalékot kellett volna Önnek kiadni. Ha ez nem történt meg, kérje örskihallgatáson, hogy utólagos kártérítési kérelme az előjáró osztályparancsnoksághoz szolgálati uton felterjesztessék. Amikor az örsre visszatért s a vagyont megbecsülték, a fejenkénti osztalék 140 P-t tett ki, ezt az összeget tehát Öntől jogosan követelik.

Ami késik, az múlik. Ezt ugyan eddig úgy ismerjük a közmondásból, hogy »Ami késik, az nem múlik« s higgye

**Hegedű
Harmonium
Tárogató
Cimbalom
Harmonika
Gitara**

és az összes hangszerek, legjobbak, csakis itt a gyárban kaphatók.
Művészi javít, legjobb hurokat készít.
Árjegyzéket ingyen küld

MOGYORÓSSY GYULA m. kir. szab.
hangszergyára
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 71.

Csendőrségnek részletfizetés kedvezmény

BÚTORCSARNOK

ERNST GYULA, Budapest, VII., Dohány-utca 33.
(Klauzál-utca sarok) és **Dohány-utca 50.**

Mindenféle bútorok és lakberendezési tárgyak óriási választékban. A csendőrség tagjainak jutányos ár és kedvezményes fizetési feltételek. Vidékre csomagolás.

Butorhitel

a csendőrség tagjainak **Sándor Ignác** bútoráruháza. Budapest, VI., Dessewffy-ut. 18-20 (Nagymező-ut. és Vilmos császárl-ut között). Szálki készpénzában kedvező fizetési feltételekkel **elsőrendű bútorokat**.

Csendőrtisztek, altisztek és azok családtagjai

nyolc havi részletfizetésre készpénzáron a következő cikkek kaphatják:

női-, férfi- és egyenruha-
szöveteket, bélésarukat,
vásznat, sifont, zefireket,

és egyéb vászonárukat,
női s férfifehérműveket
készen és rendelésre.

törülközőket, abroszokat,
kötött és szövött árut,
kötött gyermekgarnitúrát,

keztlyűt, harisnyát, kész
kötött kabátokat, fűg-
göny, és fűzőn, kelméket

uj, gyárilag sterilizált ágytollat és pelyheket, paplanokat, mindennemű mosókelméket, selymeket, valamint diszjarmékat a

TRIBON Ruházati Részvénytársaságnál, Budapest, VIII. kerület, Üllői-út 14. szám.

Az egyes vásárlások utáni első részletek 1928 február hó 1-ével kezdődnek.

el, hogy a közmondásnak nagyobb igazsága van, mint az Ön jelíges megállapításának. Előléptetési ügyekben nem érezzük jogosultaknak magunkat a véleményadásra, de még ha bele is avatkoznánk az előjárók jogaiba, érdemleges véleményt akkor sem mondhatnánk, mert az érdeklődőket csak leveleikből ismerjük s bár egy levélből is sok mindenre lehet következtetni, annyit semmiesetre sem, hogy ilyen kérdésekben állást foglalhassunk. Az bizonyos, hogy az előléptetés elmaradásának oka volt, de az is bizonyos, hogy mihielyt az az ok megszűnik, az előléptetése megtörténik. Ezért újra csak azt mondhatjuk, hogy »Ami késik, az nem múlik«. Leveléhez csatolt 50 filléres bélyeget lapunk javára bevételeztük.

J. B. csendőriskola. Ugy látszik, okmányaiból hiányzik az igazolása annak, hogy a levelében írt katonai szolgálata megvan. Jelentse ügyét őrskihallgatáson s ha a katonai szolgálati idejét igazolni tudja, kérje, hogy ügye szolgálati uton az előjáró osztályparancsnoksághoz felterjesszessék.

F. J. Tekintet nélkül arra, hogy vitás-e az eset vagy sem, fizetni nem köteles és illetékeiből semmit nem vonhatnak le.

Kecskemét. Bizony, az megtörténhetik, hogy a másik kerületnél nem veszik fel. Azt mindenesetre megállapítják, hogy annál a kerületnél, ahol leszerelt, hogyan viselkedett. Nem ajánljuk s különben sem tudjuk megérteni az ilyen próbálkozásokat, hiszen az egyik kerület éppen úgy a testülethez tartozik, mint a másik s az egyiknél éppen azt a szolgálatot kell teljesíteni, mint a másiknál.

Szerelem. Ha az asszonyt a bíróság jogerősen elváltattotta a férjétől, az egyházi válás kimondása nélkül is újabb házasságot köthet, természetesen — ha egyébként nincs ellene kifogás — csendőr egyénnel is. Az új házasság érvényes lesz akkor is, ha az egyházi esküvő elmarad. A polgári házasságkötés a tulajdonképpen érvényes házasság, az tisztán a házassulandók magánügye, hogy e mellett egyháziilag is összeesküsznek-e vagy sem. Vonatkozik ez minden magyar állampolgárra s így a csendőrség tagjaira is. Ettől a jogi állásponttól eltekintve, megjegyezzük azonban, hogy a csendőrség tagjaitól az egyházi házasságkötést rendszerint megkivánják.

Télen két szál ibolya. Kötelezője lejárt előtt is beadhatja más testülethez a felvétele iránti kérelmét — szolgálati uton. Kötelezője lejártáig azonban a csendőrségnél kell szolgálatot teljesítenie még akkor is, ha esetleg közben valamelyik testülethez fel is vennék. Jelígeje fölöslegesen hosszú és cikornyás. Elég lett volna a »télen«, vagy »ibolya« szó.

Szigetvár. Irja meg újra, hogy a névaláírással el nem látott levelében mit kérdezett, mert azt már a többi — megválaszolt — levelekkel együtt megsemmisítettük.

T. I. ny. tiszth., Szentistván. Csodálkozunk azon, amit leírt, mert mindenképpen jogtalan a követelés, amit Önnel szemben támasztottak s most is támasztanak még. Ön nem róm. kath. vallású, felesége s gyermekei sem azok, a róm. kath. egyházközségnek tehát sem párbért, sem semminemű más egyházi adót fizetni nem köteles. A levélben leírt erőszakos fellépés ellen pedig kellő eréllyel védekezzék és védje meg a jogait, hisz azért csendőr.

Vitatkozó. A csendőrségnél más tisztviselő, mint állatorvos, nincs. Más alkalommal kevésbé közismert szót válasszon magának jelígeül.

Boldogh Bálint ny. csendőrtiszth., Monor. Olvassa el lapunk legutóbbi számában »Öreg szolga« jelígeire küldött üzenetünket. 2. Új állásában a fizetési osztály megállapítása teljesen független a csendőrségi szolgálati idejétől. Teljesen használhatóságától s az ottani előhaladási lehetőségektől függ, hogy milyen fizetéssel veszik fel s hogyan halad előre. Magánlevelben nem válaszolunk. A 16 f. bélyeget lapunk javára bevételeztük.

Szamosujvár. A temetési segély tekintetében mind a csendőrség, mind a rendőrség legénység szempontjából az 1924. évi 5100/M. E. sz. kormányrendelet II. fejezet 15. pontja az irányadó. A vonatkozó korábbi törvényes rendelkezések és egyéb jogszabályok az említett rendelet IV. fejezet 14. pontja értelmében ez idő szerint alkalmazást nem nyerhetnek.

U. J. Gesztely. Ludányi László ny. alezredes címe: Debrecen, Darabos-utca 19.

K. G. örmester, Győr. Ismeretlen.

Derecske. Arendarszky Kálmán ny. ezredes címe: Debrecen, Károly Ferenc József-utca 23.

Bessenyei. 1. Olvassa el lapunk 1926. évi 16. számában »Igényjogosult 16« jelígeire küldött üzenetünket. 2. Ismeretlen.

Maros mentén. 1. Vámörszázados Drégelypalánkon. 2. Olvassa el lapunk 1924. évi 9. számában »F. J. tiszthelyettes, Nagyoroszi« jelígeire küldött üzenetünket. Számításai során 5 háborús évét veheti kétszeresen. 3. Igényjogosultsági igazolvány elnyerése iránti kérelmét adja elő őrskihallgatáson, őrsparancsnoka majd továbbterjeszti. Az előírt feltételeknek szolgálati idő szempontjából megfelel. Utmesteri, gátbiztosi, stb. állásokra a pályázatok a Budapesti Közlönyben jelennek meg, kísérje az említett hivatalos lapot figyelemmel.

D. I. örmester, Battonya. 1. A volt 51. honvéd tábori tüzérezred irattára Szegeden, az alispáni hivatalban van. 2. Nem teljesít szolgálatot, címe ismeretlen.

Zalabaksai örs. Olvassák el lapunk múlt évi 22—24. számának a vezető cikkét.

B., Csép. Csendőrségi Zsebkönyvre érkező megrendeléseket már nem veszünk figyelembe.

A Csendőrségi **HIRDETÉSEKET** Lapok részére

kizárólag **Balogh Sándor hirdetőirodája**

V., Bálvány-utca 12. **vesz fel.** Telefon: T. 157—83.

Mindennemű megkeresések erre a címre intézendők.

Több mint 32 év óta a világot uraló ered. angol

The Champion kerékpárokat

elsőrangú súlyszelhető **CENTRAL BOBBIN** varrógépeket 5 évi jótállással, havi 24—30 P részletre.

kerékpáralkatrészeket láncot, pedált, nyergeket **nagybani, eredet gyári árban**

külső gummikal 6'80, belsőkkel 2'10 pengőtől. — Kerékpárok 136 P.-től feljebb.

LÁNG JAKAB ÉS FIA kerékpár és varrógépnagykereskedők

Magyarország legnagyobb, legrégebbi és legmegbízhatóbb kerékpár üzlete

Budapest, VIII., József-körút 41. szám.

Alapítva 1869-ben —o— Nagy árjegyzék 700 képpel ingyen.

Világhírű The Withworth kerékpárok,

súlyszelhető modern varrógépek kedvező részletre.

Nagy gyermekkosci raktár és speciális javító-műhely. — Kerékpár alkatrészek gyári árban:

Láng Imre Budapest VI., Teréz-körút 3 sz.

Kérjen képes árjegyzéket, csak írja meg miről. -o- Ne ügynökök ulján vásároljon, mert úgy drágább!

BÚTOR részletre **Ó Budapest 3.**
olcsón VI., **ulca**
Postások és rendőrség szállítója.

NAGY ÁRKEDVEZMÉNY

Gábor Lajos

Ia R. Doxa . . . P 26.—

150/o engedmény a csendőrség tagjai részére

— órák és ékszerész —
V., Lipót-körút 30. sz.

Ia Omega . . . P 37.—

Kérjen ingyen árjegyzéket!

Legény a gáton.

Regény

Irtta: BARÉNYI FERENC

(3).

Vera kipirult arca elfehéredett. Ez a felelet kijózanította és kérlelhetetlenül vetette vissza a keserves valóságba, melyet pillanatnyilag elfelejtet. Mint viharos sötét felhő szállt lelkére vigasztalan helyzetének tudata. Hiszen ő fogoly, gyilkos, akinek még számot kell adni róla, hogy miért gyilkolta meg az urát. Vétkezett, gyilkolt és meglakol érte. Meg fogják büntetni.

Szemében egyszerre rettenetes irtózat lángolt fel. Kétségbeesetten ragadta meg Gál csendőr kezét.

— Imre, felakasztanak?

Gál csendőr kivonta kezét Vera kezéből s kurtán felelt.

— Nem.

— Hát mit kapok?

— Fegyházat.

— Fegyházat?!

Nyögte Vera szinte aléltn, s bár pillanatnyilag életkedve fellángolt és örvendett, hogy elkerüli a halálbüntetést, mégis iszonyodva ismételtette magában:

— Fegyház... fegyház...

Talán élete fogyáig a fegyházban kell singlődni, vagy tiz évig vagy tizenöt esztendeig. Akármennyi, mégis borzasztó. Évekig raboskodva singlődni s ha valaha ki is szabadul a fegyházból, vénasszony lesz már akkorára. Nem is lesz hová-kihez menjen és rajta lesz az örök átok, hogy gyilkos.

Lassan imára kulcsolta a kezét és hangtalanul sirva, csöndesen imádkozott. Gál csendőr mereven ült vele szemben s jobbában görcsösen szorongatta a puskáját.

A kis lámpa bágyadt fénye egyre sápadtabb lett, a fekete árnyékok mindjobban zsugorodva fogyton-fogytak és egyre nőtt a szemközti falon a világos folt, az ablak, míg aztán egyszerre egészen kivilágosodott. Így virradt rájuk ennek a lázas, szomorú éjszakának a reggele.

V.

Ahogy egészen kivilágosodott, Vera feleszmélt. Kiegyenesedett görnyedt tartásából, felszáritotta a könnyeit s felállt. Gál Imre felnézett rá, a tekintetük találkozott még egyszer, de Gál csendőr szeme ridegen nézett a Vera lázasan ragyogó szemébe.

— Engedj ki, Imre, az udvarra, ki kell mennem. — Kérlette bátorítanul Gál csendőrt és vonakodást neszelve mintegy megerősítésül hozzáfűzte még.

— Tüstént visszajövök.

Gál csendőr helybenhagyóan intett s szárazon mondta.

— De gyorsan.

Vera kiment. Hamar betette maga mögött az ajtót. Gál csendőr magára maradva gondolkodott. Helyesen cselekedett-e, hogy Verát egyedül kiengedte? Talán csak nem él vissza engedékenységgével. Nem szökik meg. Nem is szökhethne, mert mindenki ismeri a faluban. De hát hová is szökhethne, gondolta önmagát megnyugtatta Gál csendőr. Azért mégis szinte olvasta a másodpercek s úgy határozott, hogy ha öt perc múlva nem térne vissza Vera, akkor kimegy utána. Hiszen ilyen kevés idő alatt, még ha meg is szökne, nem jut el messzire. Feszülten figyelt, fülelt. Mintha már egy örökkévalóság telt volna el, amióta Vera kiment. Idegesen előrántotta az óráját s aggódva megnézte. Öt perce, hogy kiment. Hamar felugrott, hogy kimegy Vera után. Amikor az ajtót felnyitotta, valami tompa zuhanást hallott. Végigfutott a folyosón, de Verát nem találta. Rosszat sejtve kiugrott az udvarra, de Vera sehol. Hamar szaladt a kapuhoz, de zárva

találta, ami megnyugtatta, mert így blzósra vette, hogy Vera nem szökhethet ki.

De ezen való megnyugvása csak egy pillanatig tartott, másik pillanatban már kinozta az aggódó töprengés, hogy akkor hát hová lett Vera. Hátha kimászott a kerítésen. Végigfutott az udvaron s halkan szölitgatta, majd amikor választ nem kapott, mind hangosabban kiabálta:

— Vera! Vera!

De semmi válsaz.

A kiabálásra előkerült a kisbíró s tudakolta, hogy mi a baj. Gál csendőr feléje ment s úgy mondta, hogy eltűnt a fogoly, nem látta-e? Fontossága tudatában hűmmögött az öreg.

— Hát ez baj, de még se olyan nagy baj. Mert innen a községházáról nem mehetett el. Itt kell legyen valahol. Megtaláljuk, ne tessék aggódni emiatt. Előkeritem én akár a föld alól is.

Sose hitte volna a kisbíró, babonás borzalommal máig is emlegeti, hogy a véletlen sors úgy a szaván fogta. Épp a kut szájánál állt az öreg, amikor ezt mondta és amint véletlenül a kutba nézett, ijedten hátratántorodott.

— Teremtő Ur Istenem! Itt van a kutban.

Gál csendőr ijedten meredt bele a kutba. Iszonyodva látta, hogy valóban odalent van Vera.

— Hamar segiteni! Létrát!

Puskáját letette s hamar lehányta magáról a szerelvényt. A kisbíró a szénapadlás mellől elhozta a létrát. Izgatottan bár, de mégis óvatosan eresztették a létrát a kutba. Gondosan ügyeltek, nehogy a létra lábát Verára állítsák. Alighogy így beért a létra a kut fenekére és a létra fejét nekitámasztották a kut szájának, máris rajta volt Gál csendőr s izgatottan mászott lefelé. Megragadta Vera karját, de mintha már nem lenne benne élet. Aggodalomtól remegve, de erős kézzel átölelte Verát és kiemelte a vízből. Hiszen nem mély a víz, még remélhette, hogy hátha csak elalélt. Amint felfelelte Verát, látta meg a víz tükrét, melyet eddig a bő szoknya eltakart. Borzadva látta meg, hogy a víz véres. Feljebb emelve Verát, iszonyodva nézte összezuzott, csupavér fejét.

Erősen átkarolta és sietve mászott vele felfelé a létrán. Odafent a kisbíró segített az élettelen nehéz testet a kut peremén átemelni. Letették a földre.

— Orvost! Hamar! Hozzon orvost! — kiáltott Gál csendőr szinte önkívületben.

— Nem kell ennek orvos. Nincsen ebben már egy szikra élet sem. — Legyintett a kisbíró lemondóan és megilletődve szedte le a kalapját.

Gál csendőr aggódva hajolt le Verához, hogy ver-e még a szive. A lázas, ideges éjszaka után ez a véres esemény egészen kihozta a sodrából. Lelkében a szenvedés és fájdalmak vihara tombolt. Felállt és kétségbeesetten nézett körül. Ekkor jött ki a jegyző irodájából Babos őrmester s széjjelnézve rögtön átlátta a helyzetet, bár a szomorú előzményeket nem is sejtette. Megrovó pillantással mérte végig Gál csendőrt.

— Hát így vigyázott maga a fogolyra!?

Gál csendőr megdöbbenve meredt rá Babos őrmesterre. Hát nem volt elég a sok lelki fájdalom, gyötrődés, ez a nagy szerencsétlenség, most még a kötelességmulasztás vádja omlik rá óriási sullyal. Eltemeti, mint a hegyomlás. Igen eltemeti... eltemeti.

Eszét veszítve nyult a puskája után s mielőtt még megakadályozhatták volna, a fejének tartva elsütötte. Vérző fejjel terült el Vera mellett.

VI.

Gál csendőr nagyon sokáig nem tudott magáról. Amikor a fehér kórházi ágyon valahogyan nagy neheren ocsudni

kezdett, iszonyatos nagy fájdalom nyilalott a fejében s magakörül időnként elejtett szavakat hallott, anélkül, hogy azokat érzékelte vagy értelmüket tudta volna. Később annyit már meg tudott különböztetni, hogy az egyik hang mélyebb a másiknál, annál, amelyik úgy zeng mint a hárfa. Szelid, mint az angyali szó. Talán már az angyalok hangját hallja? Nem tudott erről számot adni magának, hisz sötétség volt körülötte, vigasztalan, fekete sötétség.

Jóval később jött tudatára, hogy azért nem lát, mert kötés van a szemén és a feje körül. De hát egyáltalában fog-e még látni valaha? Lassan-lassan ráeszmélt, hogy mi történt vele.

Ujjongó öröm fogta el életbenmaradásának tudatán. Tehát él, élni fog! Hogy is csinálhatott ilyen számárságot, hogy öngyilkos akart lenni?! Elgondolkozott. A lelke lassan visszafelé pergette az elmúlt izgalmas eseményeket. Egyszerre pontról-pontra mindenre élesen visszaemlékezett. De csodálatos módon nem indult fel a legkevésbé sem a keserves és izgalmas emlékeken. Még Vera halála is hidegen hagyta; már csak valami fásult közömbösséggel gondolt rá. És mindennél fontosabb volt, mindent betetőzött az a boldog tudat, hogy ő maga nem halt meg, de él és — élni fog.

Boldogságos örömeiben szinte érezte, hogy erősebben lüktetve mint tódul a vér feszülő ereiben, hogyan ujul meg benne a duzzadó fiatal élet.

Szívét egyszerre szorongó érzés fogta el, kétségbeesetten állapította meg, hogy azért van kötés a szemén, mert biztosan kilötte mindkét szemét. Vak marad. Tehetetlen nyomorék lesz, vak koldus, aki rászorul a könnyörületes emberek irgalmára. Mérhetetlen harag ingerelte önmaga ellen, hogy ezt a csapást saját maga okozta. Dühös kétségbeesésében elalélt és napokig nem tudott magáról. Szinte eszméletlenül feküdt.

Amikor napok múltán ismét magához tért és minden baja eszébe jutott, már higgadtabban gondolkozott. Lassan-lassan megalkudott a reménytelen tudattal, hogy vak lesz. Nem fog látni, vakon él majd, de — élni fog. Hiszen az is élet. Hány szerencsétlen vak ember él megelégedetten. Megtanulja majd a kosárfonást vagy a kefekötést és szépen megél majd a keresetéből. Nem lesz terhére senkinek és nem szorul rá az irgalmas emberek könnyörületére. Valahogyan nehezen mégis csak megnyugodott. Már csak az érdekelte, hogy vajjon meddig kell még az ágyat nyomnia.

Meg akarta kérdezni, hogy meddig tart még, de hiába erőlködött, hogy beszéljen, nem hallotta egy szavát sem. Talán a füle is le van kötve?

— Csitt, csitt! Nem szabad beszélni, mert megárt.

Szólt az a kedves csengésű hang s egy keskeny, meleg kezecske megsimogatta verejtékes kezét.

— A doktor ur megtiltotta, nem szabad még beszélnie, majd inkább én beszélek. Olvasok magának.

Rögtön bele is kezdett egy vidám elbeszélés olvasásába. Gál csendőr nemcsak felderült a vidám történet hallatára, hanem még külön is élvezte a szelid, zengő szót, mint valami finomjátéku zenét. Oly jól esett hallgatni, hogy égő vággyal várta már mindig a naponta állandósult felolvasásokat és aztán úgy leste a szót, hogy nem tudott betelni vele. Akár örökké elhallgatta volna.

Éjszaka is mindig a fülében csengett a muzsikáló szóáradat. Ugy aludt el álmódzva. Ki lehet? Nő, az biztos. De kicsoda? Ápolónő. Vajjon milyen, szöke-e vagy barna? Szép-e vagy csunya? Angyali jósaágu, angyali arcu. Szép is, biztosan nagyon szép, hiszen a hangja is milyen szép.

És Gál csendőr lázas álmaiban ismeretlen jötevőjét felékesítette dus képzeletének legragyogóbb kincseivel. Ugy képzelte el, hogy sudár, karcsu termetű, haja aranyszöke, a szeme szelid kék, s egész valójában olyan gyönyörű, amilyen szépeknek csak az angyalokat festik.

Együgyű az emberi lélek, hogy, a jóságot mindig a szép külsőbe képzele, mintha a szépség mögött nem rejtőzködhetne a rosszasság és mintha a rút testben nem lakozhatna lelki szépség, a jóság.

Egyszer Gál csendőr azt hallotta, hogy a mély hang halkan azt mondta a másiknak:

— Holnapra be kell homályosítani a szobát, leszedjük majd a kötést.

Izgalmaiban alig tudta kivárni a másnapot. Akármily nehéz várakozásban, de végre mégis csak elérkezett és bekövetkezett az a pillanat is, amikor az orvos leszedte a kötést a szeméről.

— Na, barátom, rendben van. Pár nap múlva már fel is kelhet és aztán kutya-baja. Hanem barátom annyit mondhatok, hogy a céllövésből nem kapna jelest. Mert lövést így elhibázni, ilyet még nem pipált a világ. No, de szerencséje, mert amugy a szemén ment volna keresztül és úgy be az agyába. Most már alulról szagolná az ibolyát. Nagyon tisztességes golyó volt, hálás lehet neki. Csak úgy szaladgált a fején és a szeme körül, hogy nem is sértett meg nemesebb részt. Még az arcát sem csufította el, ami szintén nem utolsó dolog ilyen szemrevaló fiatal legénynél.

— Szabad már beszélnem, doktor ur?

— Szabad, hogyan szabadna. Amennyi jól esik. Hiszen sok szó szorulhatott magába ilyen hosszú hallgatás alatt.

— Doktor ur kérem, mondja, fogok még látni?

— Jobban mint én, mert én bizony csak pápaszemmel látok. Sose volt olyan jó szemem, mint magának van.

Gál csendőr hálásan ragadta meg az orvos kezét

— Köszönöm, doktor ur, áldja meg az Isten!

Az orvos igyekezett a hálálkodást lerázni magáról.

— Ne nekem hálálkodjék barátom. A csodatevő jó Istennek és az ő angyalának, ennek a kedves Jolánának. Aki nemcsak a neve szerint, de igazán is jó lány.

Az ő gondos ápolásának köszönheti, hogy még ember lesz magából.

Gál csendőr megfogta a kis keskeny kezét és az ajkához emelve hálásan megcsókolta.

VII.

Napról-napra fokozatosabban enyhült a homály a szobában és Gál csendőr kíváncsian erőltette a szemét, hogy Jolánt jól szemügyre vehesse. De a homály nem vont még éles határokat a fény és az árnyék közé. Elmosódott körvonalu árnyékként látta csak Jolánt. Alakját még csak ki tudta venni valahogy, de hogy milyen a haja, milyen a szeme, szép-e vagy csunya, azt nem tudta meglátni. Termete kicsinek tűnt fel, pedig oly nesztelenül lépett, mintha mindig lábujjhegyen járna. Aztán, mintha mindig meghajolna vagy csak azért látja úgy, mert közvetlenül szemlélni akkor tudja csak a legjobban, amikor jóságos segítő kézzel lehajolt hozzá. A legszivesebben a szavát hallgatta, dallamosan zengő hangját. Hogy tudott ez a szó megnyugtatva vigasztalni, hogy tudott ez a hang önbizalomra serkentve biztatni. És micsoda jóleső mulatság volt kedves csengését hallgatni.

Kíváncsiságán nem tudott uralkodni és minden iránt érdeklődve alaposan kikérdezte Jolánt. Megtudta, hogy nem hivatásos ápolónő, csak annak készül; hogy a kórházbeli főápolónak a leánya.

(Folytatjuk.)

~~~~~

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

HELIOS-nyomda Budapest, VII., Sip-utca 3. sz.

Telefon: József 413—27.

Felelős vezető: Weitz Károly.